

**FORVALTNINGSPLAN
FOR
SKJÆKRA/
SKÆHKERENJOHKE
LANDSKAPSVERN-
OMRÅDE**

***Vedtatt i
forvaltningsutvalget
28. mai 2006***

Forord

Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde ligger i kommunene Snåsa og Steinkjer, og ble vedtatt vernet gjennom kgl.res. 17. desember 2004. Vernevedtaket skjedde samtidig med etableringen av Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark som ligger øst for landskapsvernområdet.

Arbeidet med forvaltningsplanen for Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde startet opp vinteren 2004, samtidig med utarbeidelse av forvaltningsplanen for Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark. Planprosessene er blitt kjørt parallelt, men med en noe enklere organisering i planen for landskapsvernområdet. Det er opprettet et ”forvaltningsutvalg” for landskapsvernområdet, og det er holdt flere møter med lokale interesser i løpet av planprosessen. Forvaltningsutvalget består av administrative og politiske representanter fra kommunene Snåsa og Steinkjer. Når forvaltningen av landskapsvernområdet blir delegert til kommunene, vil det bli opprettet et bredt sammensatt kontaktutvalg av eier- og brukerinteresser som en gang i året vil bli invitert til å diskutere forvaltningsplanen, forvaltningspraksis m.m. Kontaktutvalget vil være rådgivende ovenfor kommunene i forvaltningen av landskapsvernområdet.

Det er beklagelig at reindriftsnæringa har valgt å ikke delta i arbeidet med forvaltningsplanen. Utprøving av lokal forvaltning av verneområder er nytt for både offentlig forvaltning og brukerne, og samarbeid mellom aktørene vil være viktig for å få til gode løsninger innenfor rammene av verneforskriften.

Forslaget til forvaltningsplan for Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde har vært til faglig gjennomgang i Direktoratet for naturforvaltning (DN). DN mente planen var godt gjennomarbeidet og hadde bare noen mindre merknader til forslaget. Det legges videre vekt på å få til en bred og reel høring av planforslaget.

Til slutt vil vi takke alle som har bidratt til at vi nå har et forslag til forvaltningsplan som kan sendes ut på høring.

Snåsa/Steinkjer
Desember 2005

Vigdis Hjulstad Belbo
Ordfører i Snåsa

Per Sverre Rannem
Ordfører i Steinkjer

INNHOLDSFORTEGNELSE

A. SAMMENDRAG	5
B. INNLEDNING	6
1. Forvaltning og oppsyn	6
1.1. Aktører i forvaltningen	6
1.2. Forvaltning av Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernopråde	7
1.3. Forvaltningsplan	8
1.4. Soneinndeling	9
1.5. Naturoppsyn	10
I. SKJÆKRA/SKÆHKERENJOHKE LANDSKAPSVERNOMRÅDE	11
1. Generell områdebeskrivelse	11
2. Verneverdier og –formål	12
3. Eiendoms- og rettsforhold	13
3.1. Roktdal statsallmenning	13
3.2. Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF	13
3.3. Forholdet til annet lovverk	14
4. Naturfaglige kvaliteter	14
4.1. Geologi og vegetasjon	14
4.2. Fugle- og dyreliv	15
5. Menneskenes bruk av området før og nå	16
5.1. Reindrift	16
5.2. Jord- og skogbruk	16
5.3. Friluftsliv. Jakt og fiske. Hytter.	17
5.4. Kulturminner	18
II. PRAKTISERING AV VERNEBESTEMMELSENE	19
1. Overordna mål	19
1.1. Trusler mot verneverdiene. De største forvaltningsmessige utfordringene.	19
1.2. Verneforskriften og forvaltningsplanens oppbygging	20
2. Reindrift	21
2.1. Litt om reindriftspolitiske mål og retningslinjer	21
2.2. Rettighetshavernes muligheter for å drive reindrift i nasjonalparken	21
2.3. Distriktsplanenes status i forvaltningsplanen	22
2.4. Retningslinjer og oppfølging reindrift	23
3. Landbruk	24
3.1. Rettighetshavernes muligheter for å drive landbruk i landskapsvernoprådet	24
3.2. Skogbruk	26
4. Hytter og byggevirkksomhet	27
4.1. Retningslinjer og oppfølging ved byggevirkksomhet	28
5. Ferdsel. Jakt, fiske og friluftsliv.	29
5.1. Allmennhetens muligheter for ferdsel og utøvelse av friluftsliv	29
5.2. Organisert ferdsel	30
5.3. Tilretteleggingstiltak	32
5.4. Regulering av ferdsel	32
5.5. Jakt og fiske	33
6. Motorferdsel	34
6.1. Kommunenes forslag til retningslinjer for motorferdsel i landskapsvernoprådet	34
7. Kulturminner	36
7.1. Retningslinjer og oppfølging av kulturminner	36
8. § 4 – Generelle dispensasjonsbestemmelser	37

III. FORVALTNINGSSONER.....	38
1. Soneinndeling	38
2. Vernesone – sone uten tilrettelegging og inngrep	38
3. Brukssoner.....	39
4. Sone med spesiell tilrettelegging.....	40
IV INFORMASJON, SKJØTSEL OG OPPSYN	41
1. Informasjon.....	41
2. Skjøtsel	41
3. Naturoppsyn	42
3.1. Formål og intensjoner med naturoppsynet i verneområder.....	42
3.2. Status og utfordringer	42
4. Registrering av miljøstatus. Kunnskapsoppbygging.	45
5. Økonomi og ressursbruk.....	46
V. SAKSBEHANDLING	48
1. Retningslinjer for saksbehandling	48

Litteraturliste

Vedlegg

Foto forside:

Øverste bilde fra ”Apoteket i Grønlihø”. Foto: Tor Arne Bade

Nest øverste bilde viser deler av Skjækervatnet. Foto: Tor Arne Bade

Nest nederste bilde viser Lågvassbu. Foto: Tor Arne Bade.

Nederste bilde viser ”Skogens Gull” – moltebæra. Foto: Sissel K. Grongstad

A. SAMMENDRAG

Forvaltningsplan for Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde beskriver verneverdiene og brukerinteressene i landskapsvernområdet og gir avveininger mellom bruk og vern innenfor rammene av verneforskriften. Forvaltningsplanen trekker opp retningslinjer for behandling av søknader etter vernebestemmelsene. I forvaltningsplanen for Skjækra/Skæhkerenjohke er det lagt vekt på å se på de mulighetene som finnes. Med en positiv vinkling på bruk og vern ønsker man å stimulere til bedre forankring og måloppnåelse av miljøvernpolitikken på lengre sikt.

Arbeidet med forvaltningsplanen i Skjækra startet opp samtidig med forvaltningsplanarbeidet i Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark, men planprosessene skilte lag underveis da forvaltningsplan for Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde ikke er en del av forvaltningsforsøket med lokal medvirkning i store verneområder. Siste del av planarbeidet i Skjækra ble derfor gjennomført med en noe enklere organisering enn forvaltningsplan for nasjonalparken, og det ble opprettet et interim forvaltningsutvalg med kommunene Snåsa og Steinkjer som ansvarlige. Det er imidlertid lagt stor vekt på lokal involvering, og lokale oppnevnte arbeidsgrupper i Snåsa og Steinkjer har vært viktige innspillsleverandører underveis.

Skjækra/Skækerenjohke landskapsvernområde ligger i kommunene Snåsa og Steinkjer, og ligger i tilknytning til Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark, som er Norges tredje største nasjonalpark. Formålet med opprettelsen av landskapsvernområdet er å ta vare på et egenartet og vakkert naturlandskap, der fjellskogen og den særegne vegetasjonen i Grønlihø er spesielt viktig å ta vare på.

I landskapsvernområdet er det mange og viktige bruksinteresser, og de viktigste er knyttet til sørsamisk reindrift, landbruk, fritidshytter, friluftsliv, jakt og fiske. For å nå målene med vernebestemmelsene, men samtidig vise at området kan brukes uten negative konsekvenser for verneformålet, er landskapsvernområdet inndelt i forskjellige forvaltningssoner: vernesone, brukssone og sone for spesiell tilrettelegging og tiltak. Hovedandelen av landskapsvernområdet ligger i kategori brukssone, mens vernesone er innført rundt den særegne vegetasjonen i Grønlihø. Verneforskriften gjelder uansett sonekategori. Området skal kunne brukes til reindrift.

Motorferdsel er ikke regulert gjennom vernebestemmelsene. Kommunene ønsket likevel å ha felles retningslinjer på håndtering av motorferdselsøknader, og det er derfor utarbeidet et eget motorferdselkapittel. Kulturminneforvaltningen ligger under kulturminnelovens bestemmelser, men kommunene har valgt å si noe om kulturminner i forvaltningsplanen for å gi en mer helhetlig framstilling av verdiene i området.

Ansvar for forvaltningen av Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde vil bli lagt til kommunene Snåsa og Steinkjer. Et felles forvaltningsutvalg vil møtes et par ganger i året der kommunene kan diskutere felles faglige og forvaltningsmessige utfordringer. Det vil også bli opprettet et bredt sammensatt kontaktutvalg for å diskutere forvaltningspraksis med eier- og brukerinteressene i området. Kontaktutvalget vil være rådgivende ovenfor kommunene i forvaltningen av landskapsvernområdet.

B. INNLEDNING

Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde ble opprettet ved Kgl.res. 17.12.04. Opprettelsen skjedde samtidig med vernet av Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark og Berglia og Klumplifjellet/Ohtjenjuananjohke naturreservat. Nasjonalparken er på ca 1924 km², landskapsvernområdet er ca 96 km² og naturreservatet 14,8 km², til sammen om lag 2035 km². Dette gjør Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark med tilgrensende verneområder til et av de største verneområdene i Norge.

Før vernevedtaket i 2004 ble det i perioden 1995-2002 gjennomført et omfattende forarbeid som har vært forankret i nasjonale politiske vedtak og føringer. De eldste dokumentene er fra 1986 (NOU 1986:13 "Ny landsplan for nasjonalparker) som på begynnelsen av 1990-tallet ble etterfulgt av St.meld.nr. 62 (1991-92) "Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge" og tilhørende Innst.S.nr. 124 (1992-93). Denne ble behandlet og vedtatt i Stortinget 19.04.93 og Regjeringen blir bedt om å utarbeide forslag til vern i de områdene som i dag hører til Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark.

Forvaltningen av Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde skal foregå lokalt og Snåsa kommune og Steinkjer kommune er tildelt forvaltningsmyndighet for området. Større lokal innflytelse i miljøvernforvaltningen har igjen bakgrunn i politiske føringer for norsk miljøvernpolitikk fra slutten 1990-tallet ¹⁾ og i begynnelsen av år 2000 ²⁾.

1. Forvaltning og oppsyn

1.1. Aktører i forvaltningen

Etter verneforskriften for Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde avgjør Direktoratet for naturforvaltning (DN) hvem som skal ha forvaltningsmyndighet for verneområda. I brev fra DN av 23.05.2006 delegeres forvaltningsmyndigheten i Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde til Snåsa kommune og Steinkjer kommune med ikrafttredelse fra og med 1. august 2006.

Miljøverndepartementet (MD) er overordna miljøvernmyndighet i Norge, og er ansvarlig for å gjennomføre den statlige miljøvernpolitikken som er vedtatt av Stortinget. MD er overordna ansvarlig for forvaltning av alle områder vernet etter naturvernloven.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) er et nasjonalt forvaltningsorgan med faglig ansvar for forvaltning av natur i Norge. DN er underlagt MD og er departementets rådgiver i spørsmål som har med naturforvaltning å gjøre. Hovedansvaret for landskapsvernområdene er lagt til DN som også godkjenner forvaltningsplanene. I Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde er DN klageinstans for vedtak som treffes av kommunen som forvaltningsmyndighet.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

Fylkesmannen (FM) er et regionalt statlig forvaltningsorgan med helhetsansvar for den samlede statlige virksomhet i fylket. Når kommunene ber om det skal FM bistå kommunene med faglige råd og veiledning i forvaltningen av Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde. FM vil ha ansvar for nødvendig førstegangsmerking og vedlikehold av merking i verneområdet. FM skal ha gjenpart av rapporter om forvaltningen av

¹⁾ Innst.O.nr. 64 (1995-96) om lov om statlig naturoppsyn

²⁾ St.prp. nr.65 (2002-2003) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2003

verneområdet. Står kommunale instanser selv som søker/tiltakshaver, skal FM behandle saken som førsteinstans.

Kommunene

Kommunene Snåsa og Steinkjer har myndighet til å treffe vedtak om dispensasjon i henhold til den enkelte verneforskrift. Kommunene kan ikke overføre/delegere avgjørelsesmyndighet etter forskriftene til andre instanser eller organisasjoner.

Kommunene skal vurdere behovet for særskilte informasjonstiltak og vurdere behov og nødvendig gjennomføring av skjøtsel og tilrettelegging. Kommunene har også ansvar for kontakt med grunneiere, rettighetshavere, brukere, aktuelle lag og organisasjoner m.v.

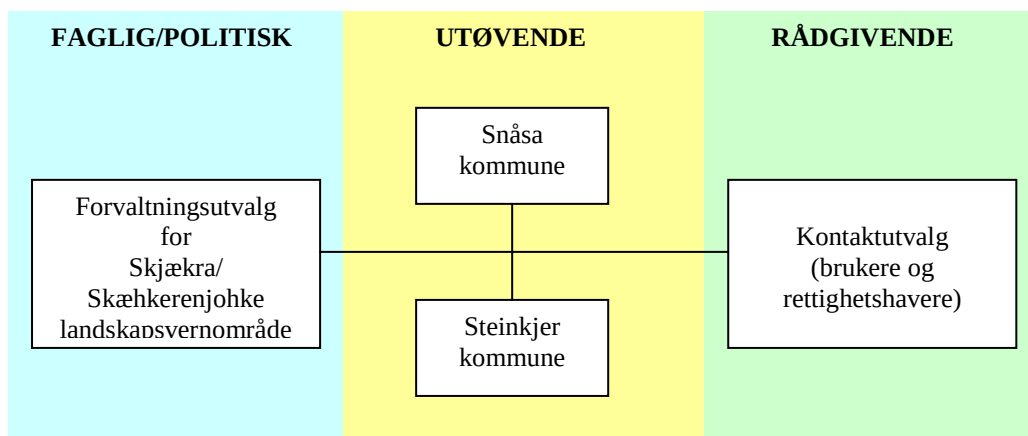
1.2. Forvaltning av Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde

Forvaltningsmyndigheten i Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde er lagt til Snåsa kommune og Steinkjer kommune. For å få en best mulig forvaltning av landskapsvernområdet ser kommunene behov for et felles utvalg for å diskutere forvaltningsplanen og forvaltningspraksis mellom kommunene, og et felles kontaktutvalg for å komme i dialog med grunneierne/brukerne.

Det vil bli opprettet et "Forvaltningsutvalg for Skjækra landskapsvernområde" som består av 4 representanter: 1 politisk valgt fra hver av kommunene, og 1 fra administrasjonen i hver av kommunene. Leder og sekretær går på omgang mellom kommunene. Formålet med forvaltningsutvalget er å ha en møteplass der man kan diskutere felles faglige utfordringer og forvaltningsmessige spørsmål.

Forvaltningsutvalget skal en gang i året invitere et bredt sammensatt kontaktutvalg for å diskutere forvaltningsplanen, forvaltningspraksis etc. med eier- og brukerinteressene i området. Kontaktutvalget vil være rådgivende ovenfor kommunene i forvaltningen av landskapsvernområdet.

Forslag til vedtekter for samarbeidet finnes som vedlegg bakerst i planen. Vedtektene skal godkjennes av Snåsa kommune og Steinkjer kommune.

Figur 1: Skisse over forvaltningen innenfor Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde.

1.3. Forvaltningsplan

Hovedformålet med forvaltningsplanen er å trekke opp retningslinjer og konkretisere felles mål for forvaltningen slik at formålet med etableringen av verneområdene blir ivaretatt. Forvaltningsplanen skal avklare hvordan ulike bruk- og verneinteresser skal håndteres i den daglige forvaltningen av området, og gi et felles grunnlag for utøvelse av skjønn i behandling av enkeltsaker. Planen skal dermed bidra til å samordne praksis mellom de ulike forvaltningsorganene. Den skal også gi en felles forståelse for utfordringer man står ovenfor, og trekke opp strategier for å nå konkrete mål. Planen skal godkjennes av DN, som har et nasjonalt forvaltningsansvar for områder vernet etter naturvernloven.

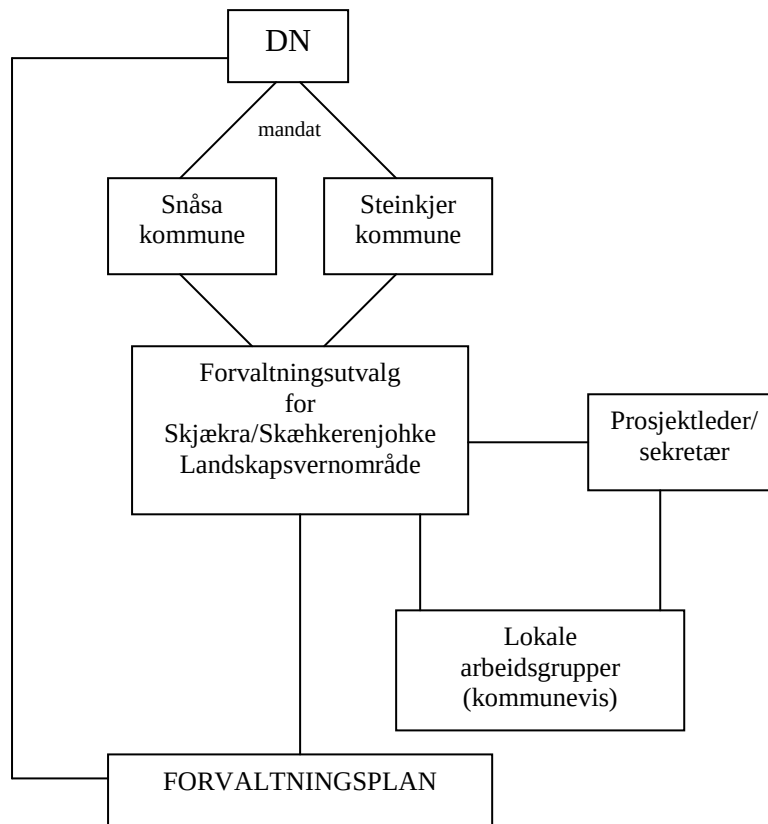
Forvaltningsplan for Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde er utarbeidet med hjemmel i verneforskriften (jfr. § 5). Bakgrunnsdokumenter, forvaltningspraksis og rettspraksis, føre-var-hensyn og reelle hensyn har vært med på å definere handlingsrommet som finnes innenfor verneforskrift og lovtekst. Det er en målsetting å se helhetlig på forvaltningen av arealene som grenser inn til verneområdene.

Forvaltning av verneområder skal skje i et langsiktig perspektiv, og man ønsker å se for seg en tidshorisont på 200 år. Denne forvaltningsplanen rulleres første gang etter 4 år dvs i 2009, deretter minimum hvert 8. år.

1.3.1. Organisering av forvaltningsplanarbeidet

Arbeidet med forvaltningsplan for Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde har gått parallelt med utarbeidelse av forvaltningsplan for Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark. Både Snåsa og Steinkjer kommuner er berørt av nasjonalparken og deltar i interim nasjonalparkråd og i de lokale arbeidsgruppene som ble opprettet i forbindelse med utarbeidelse av forvaltningsplan for nasjonalparken.

Skjækra landskapsvernområde er ikke en del av forsøket med større lokal medvirkning av store verneområder slik Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark er. Kommunene Snåsa og Steinkjer er tildelt forvaltningsmyndighet for landskapsvernområdet og forvalter sine arealer etter vernebestemmelsene. De har derfor valgt å lage en forvaltningsplan som er fysisk atskilt fra forvaltningsplanen for nasjonalparken (eget plandokument).

Figur 2: Organiseringen av forvaltningsplanarbeidet.

1.4. Soneinndeling

Innenfor et verneområde kan det være behov for en inndeling i forvaltningssoner med ulike målsetting for bruk, skjøtsel og tilrettelegging. Soneinndelinga bygger på miljøtilstanden slik den er, og slik forvaltningsmyndighetene ønsker den for framtida. Det er viktig å påpeke at soneinndelinga ikke er ment som noen gradering av verneverdiene, men blir gjort for å avveie de ulike brukerinteressene

Det er utarbeidet nasjonale retningslinjer for sonekategorier som kan være aktuelle å bruke: vernesone, brukssone og sone med spesiell tilrettelegging og tiltak.

I Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde drives sørsamisk reindrift og de er brukere av hele området uavhengig av sonekategori.

1.4.1. Vernesone

Vernesonen er som oftest et villmarkspreget område der naturvern hensyn skal være overordnet andre interesser. Områder med urørt natur der naturens egne prosesser skal gå mest mulig upåvirket hører hjemme i denne sonen, og i utgangspunktet bør denne sonen gjelde større arealer. Det skal være en svært streng praksis i forhold til nye tiltak.

1.4.2. Brukssone

I brukssonene kan forsiktige tiltak og inngrep for friluftsliv og/eller tradisjonell bruk tillates. Sonekategorien kan bli benyttet både for mindre og større arealer, og man bør legge inn forutsetninger og føringer i beskrivelsen av forvaltningspraksis. I forvaltningsplansammenheng vil en konkretisering og avgrensning av brukssonene være svært viktig, slik at man får en mest mulig forutsigbar praksis for brukere og forvaltningsmyndighet.

1.4.3. Sone med spesiell tilrettelegging og tiltak

Denne sonen gjelder områder hvor man kan legge forholdene spesielt til rette for ferdsel og åpne for spesielle tiltak. Områder hvor det fra før er gjort store tekniske inngrep hører med i denne sonen. Oftest er det mindre områder av helt spesiell interesse for tilrettelegging og eller tiltak.

1.5. Naturoppsyn

Naturoppsyn i Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde blir utført av Statens naturoppsyn (SNO), Snåsa fjellstyre, Steinkjer kommuneskoger og politiet.

Statens naturoppsyn (SNO) er opprettet med hjemmel i naturoppsynsloven ³⁾ og skal ivareta nasjonale miljøvernoppgaver og forebygge miljøkriminalitet. SNO har ansvaret for det forvaltningsmessige naturoppsynet i verneområdene og samarbeider med fjellstyrene og private rettighetshavere om utførelse av oppsynet, bl.a. gjennom tjenestekjøp. Kontrollarbeid utføres i nært samarbeid med politiet. Under utøvelse av begrenset politimyndighet vil oppsynet være direkte underlagt politiet.

Politiet har totalansvar for all kriminalitetsbekjempelse, herunder ansvaret for å føre kontroll med at gjeldende bestemmelser på naturforvaltningsområdet respekteres. I tillegg har politiet koordineringsansvaret for øvrige oppsynsordninger når det gjelder politimyndighetsutøvelse og politirettet arbeid. Politimesteren kan tildele kompetent personell begrenset politimyndighet. Slik myndighet begrenses til et fåtall lover, knyttes til et begrenset geografisk område og er tidsbegrenset inntil 2 år. Politiet har i tillegg ansvar for andre politimessige oppgaver enn de rent oppsyns- og miljørelaterte. Eksempler på dette er etterforskning, ro og orden, redningstjeneste og øvrige strafferettslige brudd.

Snåsa fjellstyre har ansvar for oppsyn i statsallmenningen og skal i tillegg til å ivareta privatrettslige forhold sikre viktige lokale og nasjonale samfunnsinteresser i områder der staten som grunneier har et spesielt ansvar. I tillegg er fjellstyret leverandør av tjenester av naturfaglige tjenester bl.a. SNO. Snåsa fjellstyre har to faste ansatte. Opprettelse av oppsyn i statsallmenningen er hjemlet i Fjellevens § 36.

Steinkjer kommuneskoger har tre faste ansatte og driver naturoppsyn på vegne av grunneieren, som oftest integrert/kombinert med andre gjøremål. Kommuneskogen selger også tjenester knyttet til naturforvaltning til bl.a. SNO.

Naturoppsynets oppgaver i Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde er nærmere beskrevet i del IV kap 3.

³⁾ LOV 1996-06-21 nr 38: Lov om statlig naturoppsyn

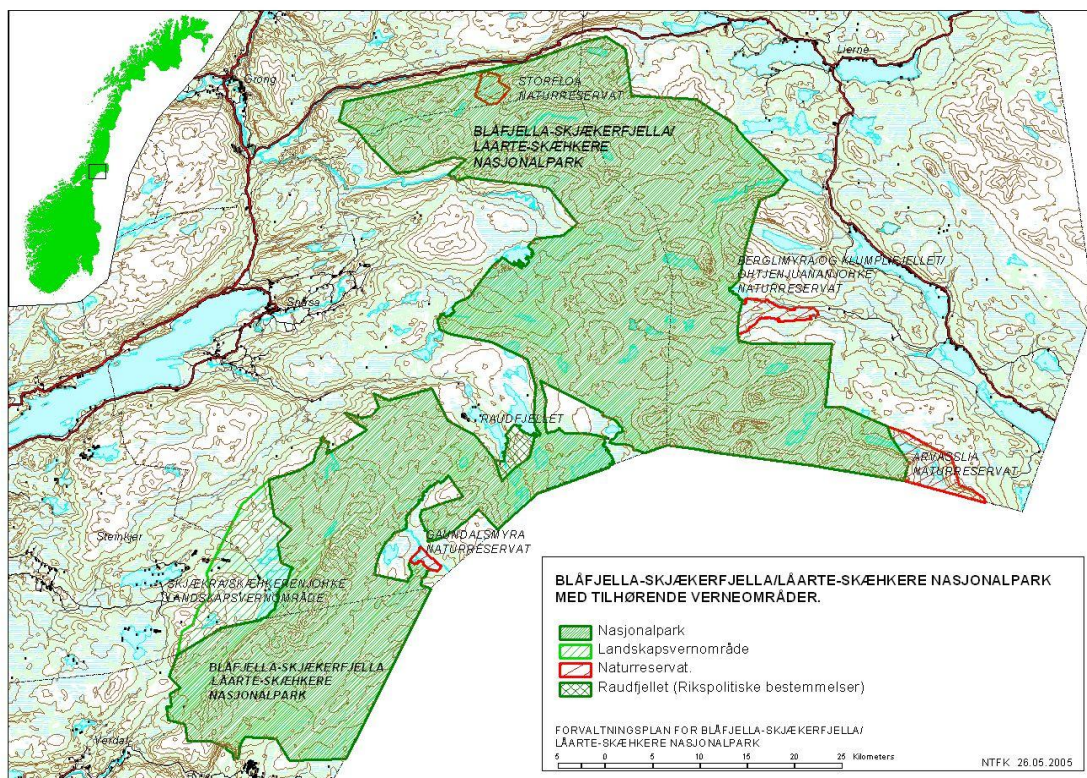
I. SKJÆKRA/SKÆHKERENJOHKE LANDSKAPSVERNOMRÅDE

1. Generell områdebeskrivelse

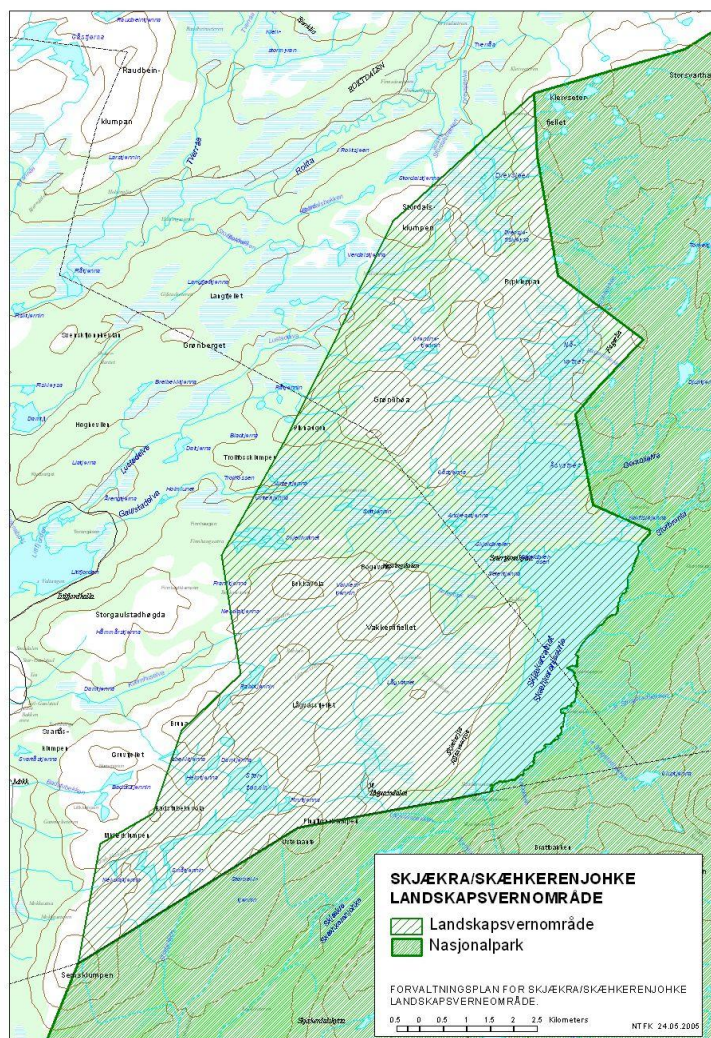
Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde ligger i kommunene Snåsa og Steinkjer i Nord-Trøndelag fylke og dekker et areal på ca 96 km². Området går fra Semsklumpen på grensa mellom Steinkjer og Verdal i sørvest, innlemmer store deler av Stortjønnfjellet og går videre nordover til Stordalsklumpen og Kleivseterfjellet i Snåsa kommune. I øst grenser landskapsvernområdet mot Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark, og er dermed en del av et av de største sammenhengende verneområdene i Norge.

Karakteristisk for landskapet i Skjækra er fjellskogen og de lavereliggende fjellene. Skjækervatnet (441 m.o.h.) med sine 6,9 km² setter også sitt preg på området. Høyeste fjelltopp er Semsklumpen på 770 m.o.h.

Den menneskelige aktiviteten i området er forholdsvis stor. Det er et intensivt sauehold og en betydelig reindriftsvirksomhet, området er godt tilrettelagt for friluftsliv og det finnes et stort antall fritidshytter.

Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde er en del av Norges tredje største sammenhengende verneområde og grenser mot Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark i øst.

Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde er ca 96 km² stort område. Området forvaltes av Snåsa kommune (i nord) og Steinkjer kommune (i sør).

2. Verneverdier og –formål

Fredning i form av landskapsvernområde innebærer et mildere vern enn nasjonalpark. Tradisjonell bruk av landskapsvernområdet vil som regel kunne holde fram som før, men det er et generelt vern mot inngrep som vesentlig kan endre landskapet sin art eller karakter.

I formålsparagrafen i verneforskriften for Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde står det:

”Formålet med opprettelsen av Skjækra landskapsvernområde er å ta vare på et egenartet og vakkert naturlandskap. Fjellskogen innover mot Skjækerfjella og i tilknytning til liser og bekkedaler for øvrig, samt den særegne vegetasjonen i den sørvendte lia mot Grønlihø, er en vesentlig del av landskapets egenart og verdi.

Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.”

3. Eiendoms- og rettsforhold

Landskapsvernområdet berører to kommuner: Steinkjer kommune og Snåsa kommune. Av de til sammen 96 km² som landskapsvernområdet utgjør, ligger 54 km² innenfor Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF sin eiendom i Steinkjer kommune. 42 km² ligger i Roktdal statsallmenning i Snåsa kommune (se tabell 1) der Statskog SF er grunneier.

Tabell 1: Oversikt over eiendoms- og rettsforhold i Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde.

Kommune	Grunneier/Rettighetshaver	Areal
Snåsa	Statskog / Snåsa fjellstyre	42 km ²
Steinkjer	Steinkjer kommuneskoger KF	54 km ²
SUM		96 km ²

3.1. Roktdal statsallmenning

Roktdal statsallmenning eies av Statskog SF. Statsallmenningene forvaltes etter Fjelloven⁴⁾ og det er delt forvaltningsansvar mellom Statskog og fjellstyrene. I mange saker, særlig arealbrukssaker kreves det tett dialog mellom Statskog og fjellstyret.

Fjelloven med forskrifter regulerer bruken og forvaltningen av statsallmenningene som fjellstyrene administrerer. Fjellstyret velges av kommunestyret. Innenfor landskapsvernområdet er det Snåsa fjellstyre som administrerer områdene i Roktdalen statsallmenning i Snåsa kommune.

I følge fjelloven skal bruksberettigede kunne utøve sine rettigheter ”*på ein måte som til kvar tid er i samsvar med rasjonell bruk, og som er naturleg etter tida og tilhøva.*”

Verneforskriftens restriksjoner på bruk av området og fjellovens hjemmel til bruksrett etter ”*tida og tilhøva*” kan være et spenningsfelt i forvaltningssammenheng. Generelt vil verneforskriften veie tyngst om bruken innebærer tiltak som er i strid med verneformålet. I tillegg til forvaltning av bruksrettene driver fjellstyrene et aktivt tilretteleggingsarbeid for allmennheten. Fjellstyrenes arbeidsfelt omfatter blant annet beite, setring, småviltjakt, fangst og fiske, oppsynsvirksomhet, tilrettelegging for friluftsliv og lokal næringsutvikling.

Statskog SF er grunneier og har blant annet ansvar for skogbruksvirksomhet og arealbruk, deriblant tomtefester og hytteutbygging. På Statskog sin grunn innenfor landskapsvernområdet ligger 32 festetomter for hytter og et titalls naust.

3.2. Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF

Ogndal kommune (senere slått sammen med Steinkjer kommune) kjøpte den 220 000 da store eiendommen ”Ogndalsbruket” i 1901. 32 000 da var leilendingsarealer og det var ca. 40 bruk på eiendommen. De fleste brukene ble senere solgt til driverne, beiterett fulgte med på kjøpet, men vedretten var tidsbegrenset og seterretter fulgte ikke med til de nye eierne.

Eiendommen har siden den ble kjøpt opp av kommunen blitt forvaltet av et styre valgt av herredsstyret og senere kommunestyret. I 1919 ble den første herredsskogmester og skogbestyrer for Ogndalsbruket ansatt. Administrasjon av skogsdrifta var sentral for stillingen, og det var en tid over 200 personer på lønnslista. Senere har skogbruket stått for en mye mindre del av omsetningen, mens utmarks- og eiendomsforvaltning i form av jakt, fiske, hyttebygging og tilrettelagt friluftsliv har overtatt mer og mer.

⁴⁾ Lov 1975-06-06 nr 31: Lov om utnyttning av rettar og lunnende m.m. i statsallmenningane (Fjellova)

Gjennom utarbeidelse av "Flerbruksplanen fra 1991" ble ønsket fra eierne om en stadig mer intensiv tilrettelegging for friluftslivet forsterket. Parkeringsplasser er utbedret, informasjonstavler er satt opp, stier er anlagt, bruer er bygd og brosjyre om fiske- og friluftslivmulighetene er utarbeidet. Fra og med 1. mars 2002 drives kommuneskogen som kommunalt foretak under navnet Steinkjer kommuneskoger Ogndalsbruket KF.

54 000 da av kommuneskogen sin eiendom ligger innenfor Skjækra landskapsvernområde. Det er stort samsvar mellom de administrative føringer som ble lagt i kommuneskogens Flerbruksplan av 1991 og vernebestemmelsene som er gjort gjeldende for Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde.

Alle grunneieretter opprettholdes selv om området er vernet som landskapsvernområde. Det drives jakt, fiske, husdyrbeite og skogbruk i området. Innenfor landskapsvernområdet er det 64 private fritidshytter, 2 utleiehytter, eiet og drevet av kommuneskogen, og ei turistforeningshytte, samt en del naust.

3.3. Forholdet til annet lovverk

Ved siden av verneforskriften gjelder også annet lov- og regelverk innenfor verneområdet. Kommunene har forvaltningsmyndighet etter plan- og bygningsloven og lovverk som regulerer vilt- og fiskeforvaltning, forurensning, motorferdsel i utmark, landbruk m.m.

Fylkesmannen har fremdeles myndighet gjennom særlovene. Områdestyret for reindrift forvalter etter reindriftsloven. Fylkeskommunen har myndighet i forhold til fylkesplanlegging og kulturminneforvaltning og Sametingets miljø- og kulturvern avdeling har myndighet etter kulturminneloven for samiske kulturminner.

Andre offentlige styresmakter som har oppgaver i verneområdene er arbeidstilsyn, næringsmiddeltilsyn og politi.

Hvis ulike lover kommer i innbyrdes strid med hverandre, kan det oppstå tvil om hvilken lov som veier tyngst. Bestemmelsene i verneforskriften går foran annet lovverk ved motstrid.

4. Naturfaglige kvaliteter

4.1. Geologi og vegetasjon

Berggrunnsforholdene tilhører i hovedsak Trondheimsfeltet som har stort innslag av glimmerskifer som igjen gir opphav til en relativt frodig vegetasjon. Området rundt Grønlihøa skiller seg ut med en større konsentrasjon av sørlige og varmekjære planter. I sørhellingen vokser bl.a. alm (*Ulmus glabra*), storklokke (*Campanula latifolia*), tysbast (*Daphne mezereum*), vårerteknapp (*Lathyrus vernus*), bitter blåfjær (*Polygala amarella*) kantkonvall (*Polygonatum odoratum*) og myskegras (*Millium effusum*). Det vokser også flere kalkkrevende arter i dette området.

I områdene rundt Nåvatnet og Åsvatnet er det registrert rødlistearter som hvitkurle (*Leucorchis albida* ssp. *albida*), engmarihånd (*Dactylorhiza incarnata*) og fjellmarihånd (*Dactylorhiza lapponica*).

De fleste fjellområdene innenfor landskapsvernområdet tilhører lavalpin region, der blåbærhei og viersamfunn er mest vanlig. I fjellskogen dominerer gran, furu og bjørk.

4.1.2. Fjellskogen

Fjellskogen utgjør en randsone mellom skog og fjell, og dette medfører at arter fra ulike naturtyper møtes her for å finne skjul og mat. Artsrikdommen i fjellskogen er lav sammenlignet med annen skog, og fordi forholdene er marginale er fjellskogen et langt mer sårbart økosystem enn skogsystemer i lavlandet.

Fjellskogen binder sammen de lavereliggende områdene med snaufjellet lenger øst som ligger innenfor Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark. Fjellskogen er en sentral ressurs for sørsamisk reindrift da den gir reinen viktig vinterbeite.

4.2. Fugle- og dyreliv

En undersøkelse fra 1981 oppsummerte med at det er kjent 81 fuglearter ved Skjækervassdraget, hvorav så godt som alle er hekkende. I fjellbjørkeskogen og barskogen dominerer arter som bjørkefink, blåstrupe, trepiplerke, løvsanger, rødvingetrost, gråtrost, rødstrupe og svarthvit fluesnapper. Av vadere og ender er det registrert et stort mangfold med bl.a små- og storlom, svartand og havelle, gluttsnipe, strandsnipe, grønstilk, enkelt- og dobbelbekkasin. Fiskeørn er tidligere sett hekkende ved Skjækervatnet. Området har gode bestander av rype og skogsfugl.

Mange pattedyr har stor aksjonsradius og benytter store arealer. Dette gjelder særlig store rovdyr og hjortedyr. Man har imidlertid grunn til å anta at områdene innenfor landskapsvernområdet i all hovedsak representerer samme artsmangfold som i nasjonalparken lenger øst og i de nærliggende områdene for øvrig. Unntaket er fjellrev som foretrekker mer høyereliggende fjellområder. Store rovdyr som jerv og bjørn kan ha tilhold i området gjennom deler av året, mens hjortevilt som elg, hjort og rådyr er vanlig. I tillegg finnes tamrein.

Dominerende fiskeslag i vannene i Skjækra er ørret, og kvaliteten på fisken betegnes som meget god. I elva mellom Nåvatnet (476 m.o.h) og Åsvatnet (444 m.o.h) er det registrert en forekomst av elvemusling (*Margaritifera margaritifera*), eller elveperlemusling, som man sier lokalt. Arten er interessant både biologisk og kulturhistorisk, og forekomsten i Skjækra er spesiell i og med at den vokser i såpass høytliggende vassdrag. Elvemuslingen ble fredet i 1992.

5. Menneskenes bruk av området før og nå

5.1. Reindrift

Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde ligger innenfor sentrale sørsamiske bruks- og bosettingsområder. Kulturminner forteller en historie der sørsamene fra å drive fangst, etter hvert utvikla tamreinhold og tamreindrift. På slutten av 1400-tallet utviklet reinmelkhusholdet seg og fram til begynnelsen av 1900-tallet var husholdet og inntekta basert på råstoff fra reinen. Reinen ble brukt som kløv- og trekkdyr, den ble melket, melka ble foredlet til ost, og skinnen ble brukt til klær og sko. I løpet av 1900-tallet gikk reindriften over fra naturalhushold til pengehushold og kjøttproduksjon er i dag dominerende for næringa.

Reinbeitet er i dag organisert gjennom Skjækerfjell reinbeitedistrikt som består av 5 driftsenheter med et øvre reintall på 2000 rein. Skjækerfjell reinbeitedistrikt er et helårsdistrikt. Det vil si at selv om man flytter med reinflokk mellom de forskjellige årsidsbeitene, er det beiteområde for rein over hele distriktet gjennom hele året.

Reindriftsloven⁵⁾ hjemler reindriften rettigheter som omfatter rett til opphold med rein og til ferdsel, flytting og flyttleier, rett til beite for rein, rett til anbringelse av anlegg som trengs til reindriften, rett til brensel og trevirke, rett til jakt, fangst og fiske.

Områdestyret i Nord-Trøndelag er faglig rådgiver og premissgiver overfor offentlig forvaltning og andre i saker som angår reindriften i Nord-Trøndelag. Områdestyret skal videre utføre de oppgaver som er gitt i eller med hjemmel i Lov om reindrift. Reindriftsforvaltningen ved reindriftsagronomen er sekretariat for Områdestyret. Områdestyret for Nord-Trøndelag består av fem medlemmer og er valgt for perioden 2004-2007. Tre medlemmer er valgt av Nord-Trøndelag Fylkesting, mens to medlemmer er valgt av Sametinget.

5.1.1. Reindrift som næring og kulturbærer

Reindrift som næring er den viktigste bærer av samisk språk, bosetting og kultur. I reindriftsavtalen for 2004/2005 står det (jfr. St.prp. nr 65 (2003-2004)): *"Reindrift er en liten næring i nasjonal målestokk, men både i samisk og lokal sammenheng har den stor betydning, - økonomisk, sysselsettingsmessig og kulturelt. Reindriften har alltid vært oppfattet og akseptert som en helt spesiell samisk næring, og den er derfor en viktig del av det materielle grunnlaget for samisk kultur."*

Norge har vedtatt flere internasjonale erklæringer og konvensjoner^{6,7,8)} som skal sikre reindriftsamenenes medbestemmelsesrett, bosetting, språk og kultur. Forvaltningsmyndigheten har et overordnet ansvar for å bidra til at disse følges opp slik at samenes tradisjonelle former for næringsutøvelse og kultur sikres for framtida.

5.2. Jord- og skogbruk

Utmarksressursene i fjelldalene har vært viktig for landbruket. Beite, setring, myr- og fjellslåtter og skogsdrift har vært drevet i disse avsidesliggende områdene så lenge det har vært bosetting i bygdene.

⁵⁾ LOV 09-06-1978: Lov om reindrift (Reindriftsloven)

⁶⁾ FNs handlingsplan Agenda 21 om bærekraftig utvikling. Rio-konvensjonen fra 1992.

⁷⁾ ILO-konvensjon nr 169 om urbefolkninger og stammefolk i selvstendige stater. Rat. av Norge i 1990.

⁸⁾ "Konvensjonen om biologisk mangfold", artikkel 8j. Vedtatt 1992.

Landbruket i dag er i all hovedsak knyttet til sauehold og det er i løpet av siste 10-års periode blitt sluppet mellom 2000-2500 sau årlig på utmarksbeite (se tabell 2). Sauene ledes inn i flokker på våren og slippes på faste steder hvert år. Sentrale slipp- og sankesteder i dette området er Åsvasseteren og Storbrenta. Antall beitebrukere og antall sau har gått noe ned de siste årene, men tradisjonen for sauehold er stor. Det har etter hvert blitt bygd gjeterhytter og samleanlegg som kan imøtekomme krav til rasjonalisering og arbeidsforhold tilpasset det moderne samfunn, og næringa synes å være optimistisk for framtida.

Tabell 2: Antall sau sluppet på beite i eller i tilknytning Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde i perioden 1995-2004 fordelt kommunevis og totalt for området. Kilde: Snåsa kommune, landbrukskontoret.

År	SNÅSA			STEINKJER			TOTALT		
	Voksne	Lam	Sum dyr	Voksne	Lam	Sum dyr	Voksne	Lam	Totalt
1995	682	1267	1949	292	497	789	974	1764	2738
1996	655	1206	1861	303	525	828	958	1731	2689
1997	665	1253	1918	309	552	861	974	1805	2779
1998	619	1090	1709	290	529	819	909	1619	2528
1999	651	1254	1905	274	462	736	925	1716	2641
2000	615	1178	1793	287	499	786	902	1677	2579
2001	604	1097	1701	270	457	727	874	1554	2428
2002	572	1021	1593	193	328	521	765	1349	2114
2003	451	794	1245	107	188	295	558	982	1540
2004	486	888	1374	108	190	298	594	1078	1672

Det ble tidligere drevet et intensivt skogbruk i området, og fra Ogdalsbrukets historie ble det sagt at ”det i 1926 var skoglaut på bruket”! Fløyting av tømmer var nødvendig transportform, og fløytingsdammer ble bygget flere steder for å holde store nok vannmagasin som kunne slippes på når tømmeret skulle ned vassdraga. Fløytingsdammen ved Skjellivatnet er i dag restaurert og ivaretatt som et kulturminne om skogbruksaktiviteten i området. Skogstuen fra denne tida, det vil si perioden 1920-1955, er enten solgt til private eller opprustet for utleie. Arealene som ble uthogd i denne perioden består i dag av voksterli ungsog, og disse bestandene finnes i en veksling mellom gjensatt gammelskog.

Skogressursene⁹⁾ i landskapsvernområdet omfatter ca 9.000 da produktiv skog som til sammen utgjør ca 30.000 m³ stående kubikkmasse. Deler av dette er rene lauvskogarealer eller blandingsskog.

5.3. Friluftsliv. Jakt og fiske. Hytter.

5.3.1. Jakt og fiske

Jakt, fiske og friluftsliv har lange tradisjoner i området. Det drives bestandsrettet forvaltning på elg, hjort og rådyr, og storviltjakta betyr mye for både rettighetshavere og jegere. I tillegg jaktes det rype, skogsfugl og hare.

Kommuneskogen i Steinkjer har som fjellstyret i Snåsa lagt vekt på at allmennheten skal ha god tilgang på jakt og fiske. Snåsa fjellstyre har tre utleiehytter i Skjækra og kommuneskogen har to (se tabell 3). I tillegg er den ene parten av Lågvassbu åpen selvbetjeningshytter. Flere av hyttene ligger i nærheten av fiskevann der fangster fra garnfiske har vært et viktig bidrag i husholdningen. De viktigste fiskeressursene (ut fra utnyttelsesgrad) finner man i Skjækervatnet, Åsvatnet og Nåvatnet. Vanligste fiskeslag er ørret.

⁹⁾ ”Konsekvenser for skogbruket ved opprettelse av nye nasjonalparker”. NIJOS-rapport 5/99.

Tabell 3 : Jakt- og fiskehytter innenfor Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde.

Hytte	Beliggenhet	Administreres av
Nåvasshytta	Nord for Nåvatnet	Snåsa Fjellstyre
Åsvasseteren	Mellom Nåvatnet og Åsvatnet	Snåsa Fjellstyre
Skjækerhytta	Nordvest ved Skjækervatnet	Snåsa Fjellstyre
Lågvassbu	Ved Lågvatnet	Steinkjer kommuneskoger
Skjækerosstua	I sørenden av Skjækervatnet	Steinkjer kommuneskoger

5.3.2. Hytter og ferdsel

Innenfor landskapsvernområdet finnes det mange private fritidshytter. De eldste hyttene ligger enkeltvis utenfor regulerte hyttefelt, og de fleste finnes i tilknytning til Stortjønna, Skjellivatnet, Skjelbreia og Skjækervatnet. Siden begynnelsen av 1990-tallet er all hyttebygging både utenfor og innenfor landskapsvernområdet regulert.

Nord-Trøndelag turistforening har et godt utbygd tilbud for vandrere i området. Det går merkede stier fra Skjækerdalshytta som ligger i Skjækerdalen sørvest i Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark og nordover til Sætertjønnhytta som ligger innenfor Skjækra landskapsvernområde. Man kan også følge flere merka stier inn i landskapsvernområdet fra vest. Fra Lustadvatnet er det svillelagt sti helt inn til Skjækervatnet forbi Sætertjønnhytta som Steinkjer Kommuneskoger Ogdalsbruket fikk bygd i 1979 med økonomisk støtte fra hytteeierne i området.

5.4. Kulturminner

Det er mange spor etter menneskenes aktivitet og virke innenfor Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde. Områdene har vært rike på naturressurser og var derfor et naturlig valg for tilhold for mennesker som levde av å høste. Ved Skjækervatnet er det registrert samiske boplasser, flere tufter som kan være fra jernalder/middelalder og en steinalderboplass. Her er det også registrert jernvinneplasser, anlegg for kull/tjærebrenning, samt fangstgroper.

Det eldste setervollene i Skjækra kan ha vært i bruk siden begynnelsen av 1800-tallet. På enkelte av plassene bodde folk hele året. På Nikolaivollen ved foten av Grønlihøa bodde det folk i 1830-årene, og Nordvollen i Skjækerosen var boplass i 1840-1850. Flere av de gamle setervollene er i dag merket med røyser og navneplater.

II. PRAKTISERING AV VERNEBESTEMMELSENE

1. Overordna mål

Det er naturvernloven som hjemler opprettelse av ulike vernekategorier. Fredning i form av landskapsvern innebærer et mildere vern enn nasjonalpark. Tradisjonell bruk av landskapsvernområdet vil som regel kunne holde fram som før, men det er et generelt vern mot inngrep som vesentlig kan endre landskapet sin art eller karakter.

I verneformålet for Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde er det lagt vekt på:

- å ta vare på et egenartet og vakkert naturlandskap
- at fjellskogen er en vesentlig del av landskapets egenart og verdi
- å ta vare på den særegne vegetasjonen i den sørvendte lia mot Grønlihø

Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde ligger i tilknytning til Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark.

For å kunne ivareta formålet med etableringen av landskapsvernområdet vil forvaltningen ha som overordnet mål:

Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde skal forvaltes slik at bruken av området bidrar til å ta vare på og synliggjøre de kvaliteter som ønskes ivaretatt for framtida. Langsiktige perspektiver, samarbeid og kunnskapsoppbygging er viktig for å kunne treffe riktige avgjørelser i forvaltningen av området. Det skal legges vekt på at Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde ligger i tilknytning til en av landets største nasjonalparker. Området skal kunne brukes til reindrift og kan brukes til beiting av husdyr.

1.1. Trusler mot verneverdiene. De største forvaltningsmessige utfordringene.

De viktigste trusler mot verneverdiene når man ser Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde sammen med Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark er beskrevet i Kgl.res av 17.12.04 :

”Det foreslåtte verneområdet er et av Sør-Norges største sammenhengende villmarksområder. Inngrep som kan fragmentere dette, vil være en trussel mot verneverdiene. Fritidshusbygging, veibygging, skogbruksvirksomhet, økt motorisert og ikke-motorisert ferdsel og bygging av ulike anlegg/installasjoner er eksempler på tiltak og aktiviteter som på sikt kan bli en trussel mot verneverdiene i området.”

De største forvaltningsmessige utfordringene i denne forvaltningsplanperioden vil være knyttet til:

Vernebestemmelsene –Brukerne vil i mange sammenhenger bli berørt av de nye bestemmelsene. Å få en felles forståelse og forankring av vernereglens betydning krever at man må tenke nytt. Det blir en utfordring å nå fram med informasjon og kunnskap om hvorfor det må være slik.

Reindrift – Reinbeitedistriktene tok tidlig et prinsipielt standpunkt om å ikke delta i verken interim nasjonalparkråd eller i forvaltningsplanarbeidet for verneområdene. For å få en helhetlig og god forvaltning er det viktig å få den største brukeren av området involvert, ikke minst for å tilføre kunnskap og erfaring mot de andre brukerinteressene.

Samarbeid – det er mange aktører i forvaltningen av de nye verneområdene. I nasjonalparken er forvaltningsmyndigheten i prøveperioden (ut 2007) delt mellom tre aktører: kommunene, reindriftsforvaltningen og fylkesmannen. Et partssammensatt nasjonalparkråd skal være rådgivende for forvaltningsmyndigheten.

Landskapsvernområdet skal forvaltes av de berørte kommunene og er ikke en del av det lokale forsøket. Her ønsker kommunene Snåsa og Steinkjer å etablere egne organer der rettighetshaverne, brukerne og andre myndigheter kommer i dialog. For å nå verneformålet er det nødvendig med et tett samarbeid mellom alle aktørene og det er viktig at det brukes ressurser i oppstarten slik at organiseringen og ansvarsfordelingen kommer på plass så fort som mulig.

1.2. Verneforskriften og forvaltningsplanens oppbygging

Vernebestemmelsene (jfr. § 3) for landskapsvernområdet er inndelt i 4 hovedtema:

- Inngrep i landskapet
- Plantelivet
- Dyrelivet
- Ferdsel

Generelle dispensasjonsbestemmelser er beskrevet i forskriftens § 4.

Kommunene ønsker gjennom forvaltningsplanen å fokusere på brukernes muligheter og ikke begrensninger (speilvende forskriften). Med en positiv vinkling på bruk og vern, ønsker man å stimulere til bedre forankring og måloppnåelse av miljøvernpolitikken på lengre sikt.

Forvaltningsplanen er derfor tematisert etter de ulike brukergruppene som forvaltningsmyndigheten skal håndtere, og får dermed følgende kapittel-/temainndeling:

- Reindrift
- Landbruk
- Ferdsel. Jakt, fiske og friluftsliv.
- Hytter og byggevirkksomhet
- Motorferdsel
- Kulturminner

Motorferdsel er ikke regulert gjennom vernebestemmelsene. Dette betyr at det er Lov om motorferdsel som gjelder. Det er likevel ønskelig å fokusere på motorferdsel i utmark, og motorferdsel er derfor tatt inn som et eget kapittel i forvaltningsplanen

Det er ingen egne bestemmelser for kulturminner i verneforskriften. Det vil si at det er kulturminneloven som gjelder. For å bidra til god dialog mellom vernemyndighetene og kulturminnemyndighetene vises det til et eget kapittel om kulturminner i forvaltningsplanen.

2. Reindrift

DELMÅL REINDRIFT

Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde skal forvaltes slik at den bidrar til ivaretagelse av naturgrunnlaget for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift. Reindrifta på sin side skal foregå etter bærekraftbegrepet.

Ved etablering av Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark og Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde er det lagt vekt på at verneområdene ligger i sentrale sørsamiske bruks- og bosettingsområder. Miljøverndepartementet skriver i Kgl. res av 17.12.2004 (side 2) at: *"Et vern etter naturvernloven vil bidra til å sikre områdene mot inngrep som kan skade eller ødelegge naturgrunnlaget. Vernet vil derfor være et bidrag til å sikre naturgrunnlaget slik at samisk kultur, bosetting og næringsutøvelse kan opprettholdes. Vernet vil ikke være til hinder for tradisjonell samisk bruk av området."*

Videre heter det (kgl. res. side 18):

"Miljøverndepartementet vil bemerke at det er lagt vekt på å utforme vernet slik at lokalsamfunnets tradisjonelle bruk skal kunne fortsette. Forholdet til samiske interesser er etter departementets vurdering tungt vektlagt."

2.1. Litt om reindriftspolitiske mål og retningslinjer

På bakgrunn av nasjonale forpliktelser etter Grunnloven, og folkerettens regler om urbefolkninger og minoriteter, sees reindriftspolitikken i en generell same- og samfunnspolitisk sammenheng. Reindriftspolitikken er derfor bygd på to selvstendige grunnlag; en næringspolitisk produksjonsverdi og en samepolitisk kulturverdi. Landbruksdepartementet er det ansvarlige næringsdepartement for reindriftspolitikken, mens Kommunal- og regionaldepartementet er ansvarlig for samepolitikken generelt.

De mål og retningslinjer som ligger til grunn for reindriftspolitikken er trukket opp i St.meld. nr. 28 (1991-92) – *"En bærekraftig reindrift"*, og Stortingets behandling av denne jfr. Innst. S. nr. 167 (1991-92). I innstillingen konkretiseres "En bærekraftig reindrift" gjennom følgende tre mål: Økologisk bærekraft, økonomisk bærekraft og kulturell bærekraft som står i en innbyrdes sammenheng.

Økologisk bærekraft forutsetter at det legges avgjørende vekt på å forvalte beitegrunnlaget slik at beitebalansen sikres. Økonomisk bærekraft forutsetter at det stilles krav om produktivitet, inntjeningssevne, kostnadseffektivitet, inntektsnivå og inntektsfordeling. Kulturell bærekraft innebærer at man må sikre en stabil sysselsetting og inntekt i næringen. Reindrift har avgjørende betydning for bevaring og utvikling av samisk bosetting, kultur og språk.

2.2. Rettighetshavernes muligheter for å drive reindrift i nasjonalparken

Reindriftsloven hjemler reindriftas rettigheter som omfatter rett til opphold med rein og til ferdsel, flytting og flyttleier, rett til beite for rein, rett til anbringelse av anlegg som trengs til reindriften, rett til brensel og trevirke, rett til jakt, fangst og fiske. Reindriftsloven gir også

styringsorganene hjemmel til å gi rammebetingelser for reindrifta gjennom fastsetting av distriktsgrenser, beitesoner, beitetider, høyeste reintall og pålegg om utarbeidelse av distriktsplan. Reindriftsloven gjelder også i verneområder vedtatt etter naturvernloven og reindrift kan drives i Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde innenfor verneforskriftens rammer.

Som rettighetshaver til å drive reindrift i områdene kan man med hjemmel i verneforskriften:

- Bruke området til beite
- Oppføre gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter på tradisjonelle plasser (se nærmere definisjon under)
- Ta ut brensel og trevirke

Definisjon av gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter på tradisjonelle plasser:
Gjerder eller anlegg som ikke blir stående ut over en sesong (jfr. reindriftslovens § 12).

Tiltak eller aktiviteter man kan søke om tillatelse til er:

- Oppføring av gjerder, samleanlegg og enkle gjeterhytter

Tradisjonell samisk næringsutøvelse er arealkrevende og kommer ofte i konflikt med andre arealinteresser. Det ble foretatt en konsekvensutredning¹⁰⁾ for reindrift-samisk næring i forbindelse med opprettelse av verneområdene i Skjækerfjella, og den belyser ulike problemstillinger næringa må ta stilling til i sin daglige drift.

2.3. Distriktsplanenes status i forvaltningsplanen

Distriktsstyret i det enkelte reinbeitedistriktene er gjennom reindriftsloven pålagt å utarbeide distriktsplan (jfr. reindriftslovens § 8a). Planen skal omfatte en samlet strategi for utnyttelse av distriktets tilgjengelige beiteressurser. I tillegg skal den angi flyttemønsteret i distriktet, gi en oversikt over gjerder og anlegg, og gi en oversikt over nødvendige fremkomst- og transportmidler. Løyper for terrenggående barmarkskjøretøy skal gå fram av planen.

Det er Områdestyret som godkjenner distriktsplanene etter innstilling fra reindriftsagronomen. I forbindelse med godkjenningen skal Områdestyret vurdere om planene er i henhold til reindriftslovens bestemmelser. Distriktsplan for Skæhkere Sijte er fra april 2000. Planen viser digitale kart over beitebruk og reindriftsanlegg i Skæhkere reinbeitedistrikt.

Distriktsplanene vil bli sentrale planverktøy også i forvaltningsplansammenheng. På sikt er det ønskelig at distriktsplanene kan danne grunnlaget for dispensasjonspraksisen i verneområdet. Dersom det skal utarbeides distriktsplaner som er mer detaljerte enn reindriftslovens bestemmelser, bør dette skje ut fra en felles forståelse mellom forvaltningsmyndighetene og reinbeitedistriktene.

¹⁰⁾ Fylkesmannen i Nord-Trøndelag. Rapport nr 5 1998. ”Konsekvenser for reindrift/samisk næring...”

2.4. Retningslinjer og oppfølging reindrift

RETNINGSLINJER OG OPPFØLGING

Generelt

- a) Det skal i behandling av søknader fra reindrifta legges vekt på næringas egenart og kultur.

Oppføring av gjerder, hytter /gammer eller lignende

- a) Søknad om oppføring av gjerder, hytter/gammer eller lignende som er nødvendig for å kunne utøve reindrift kan regne med positiv behandling av forvaltningsmyndigheten.
- b) Forvaltningsmyndigheten kan gi nærmere bestemmelser om hvordan gjerder og anlegg skal plasseres og utformes, herunder om materialer og oppbevaring.

Tiltak

- 1) Det skal det stimuleres til å synliggjøre områdets vernestatus i forbindelse med rullering av distriktsplanene. Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten.
- 2) Det skal stimuleres til en økt forståelse blant rettighetshavere og brukere av landskapsvernområdet for reindriftens egenart, arealbehov og bruk av landskapsvernområdet. Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten.

3. Landbruk

DELMÅL LANDBRUK

Landbruk kan videreføres innenfor rammene av verneforskriften. Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde skal forvaltes slik at den næringsmessige bruken og utnyttelsen av området skal kunne videreføres. Landbruket på sin side skal foregå innenfor rammene av bærekraftig utvikling og aktivt bidra til å finne mest mulig naturvennlige driftsformer.

3.1. Rettighetshavernes muligheter for å drive landbruk i landskapsvernområdet

Rettighetshaverne innenfor verneområdet består av grunneierne, seterrettene og beitebrukerne. Reindrift er omtalt i eget kapittel (se kap 2). Landbruk defineres ut fra samme forståelse som i plan- og bygningsloven, det vil si tradisjonelt jord- og skogbruk. Andre utmarksnæringer enn de som knyttes til tradisjonelt jord- og skogbruk faller dermed utenfor (jakt, fiske, utmarksnæring etc.)

Som rettighetshaver i verneområdene kan man med hjemmel i verneforskriften:

- Bruke området til beite
- Vedlikeholde bygninger i samsvar med tradisjonell byggeskikk
- Vedlikeholde gjerder og sanketrøer
- Vedlikeholde bruer, klopper, merking og lignende
- Sette opp gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter (se nærmere definisjon)
- Hogge skog etter nærmere gitte retningslinjer

Definisjon av gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter:
Gjerder eller anlegg som ikke blir stående ut over en beitesesong.

Tiltak eller aktiviteter man kan søke om tillatelse til er:

- Ombygging og utvidelse av eksisterende bygninger
- Gjenoppføring av bygninger som er ødelagt ved brann eller naturskade
- Riving av bygninger
- Oppføring av enkle gjeterhytter
- Oppføring av gjerder og samleanlegg
- Bygging av bruer og legging av klopper

3.1.1. Retningslinjer og oppfølging landbruk

RETNINGSLINJER OG OPPFØLGING

Landbruk generelt

- a) Beite er tillatt, men antall beitedyr skal ikke medføre overbeiting eller andre negative effekter for flora og fauna. På statens grunn reguleres beiterett og omfang i utgangspunktet av annet lovverk (fjelloven etc.). På kommuneskogens grunn reguleres beite etter nedfelte beiteretter eller beiteavtaler.
- b) For å dokumentere behov som krever tillatelse etter søknad, bør dette synliggjøres gjennom driftsplan eller annen helhetlig framstilling av driftsopplegg.
- c) Felles søknader som viser rasjonelle og gode løsninger på nødvendig tiltak for landbruket vil bli prioritert.
- d) Gjeldende nasjonal rovviltpolitikk skal sammen med villtlovgivningen legges til grunn ved forvaltning av rovvilt i verneområdene.

Gjeterhytter

Oppsetting av gjeterhytte er meldepliktig i henhold til plan- og bygningsloven. Ved behandling av søknad til å sette opp gjeterhytte i landbruket vil det bli satt følgende vilkår i tillatelsen:

- a) Gjeterhytter skal ikke overstige størrelsen 15 m² bebygd areal.
- b) Formålet med oppføring av gjeterhytte skal overholdes strengt. Gjeterhytte kan ikke senere utvides eller endre funksjon.
- c) Dersom formålet med gjeterhytta faller bort, eller gjeterhytta ikke er brukt i henhold til begrunnelsen for oppføringen i en periode på 3 år, kan bygget kreves fjernet.

Gjerder og samleanlegg

- a) Nødvendig anlegg for landbruksdrift ut over dagens behov, vil bli vurdert i hvert enkelt tilfelle.
- b) Alle gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter skal tas ned og fraktes ut av området etter bruk.
- c) Gjerder i skogen, som ikke stenger for allmenn ferdsel (innlagt grind, trapp over gjerdet eller lignende), vurderes som lite konfliktfylt. Det vil bli stilt krav om at gjerdet tas ned når det ikke er i bruk (etter beitesesong).

Andre retningslinjer bygg

Se retningslinjer under kap.4 "Hytter og byggevirksomhet"

Tiltak

- 1) Motivere grunneiere, rettighetshavere og fjellstyrer til å utarbeide driftsplaner for utnyttelse av eiendommene og rettighetene som er i tråd med verneformålet. Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten.
- 2) Gjennomføre et fagseminar med tema: "Utnyttelse av beiteressurser i utmarka – øvre tålegrense antall beitedyr". Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten/nasjonalparkrådet sammen med fjellstyrene og landbruksnæringa.

3.2. Skogbruk

Fjellskogens betydning er sterkt fokusert i beskrivelsen av verneformålet, og bevaring av fjellskogen er avgjørende for landskapsvernområdets egenart og verdi. Skogressursene i landskapsvernområdet er beregnet til å utgjøre ca 30 000 m³ stående kubikkmasse, og vernebestemmelsene åpner for hogst under gitte vilkår. Disse vilkårene er allerede innarbeidet i skogbruket gjennom de miljøkrav som Levende Skog-prosjektene stiller, og som i dag praktiseres gjennom skogbrukets egne sertifiseringsordninger.

3.2.1. Retningslinjer og oppfølging skogbruk

RETNINGSLINJER OG OPPFØLGING

Hogst

- a) Hogst kan tillates når det er utarbeidet en plan som viser at følgende retningslinjer er ivarettatt:
 - lukkede hogstformer skal benyttes
 - områder som vesentlig preger skogbildet skal bevares
 - bekkedaler, urskogslommer, koller og tiurleiker skal bevares
 - edellauvskog, arealer med fuktskog og områder med særegne botaniske forekomster skal ikke hogges
 - tørrfuru (gadd) skal ikke felles, og særegne vekstformer (for eks rilkuler) skal ikke tas
 - all hogst nærmere enn 200 meter fra vann og myr(kant) gjennomføres som plukkhogst
 - tømmeret skal fraktes ut på vinterføre på en lik måte at varige markskader ikke oppstår
 - etablering av ny skog skal fortrinnsvis skje ved naturlig foryngelse
- b) Godkjent plan kan gjelde for inntil 10 år. All skogsdrift i godkjent planperiode skal meldes til forvaltningsmyndigheten på forhånd.

Vedhogst

- a) Uttak av ved til hytter og setre tillates etter følgende retningslinjer:
 - vedressursen skal ligge i hyttas/setras nærområde (bruke lokalt skjønn)
 - hogst tilknyttet setervoller kan skje som et ledd i bevaringen av kulturlandskapet på og rundt setervollen
 - all vedhogst skal skje som plukkhogst, og i balanse med naturlig tilvekst i uttaksområdet
 - edellauvskog, arealer med fuktskog og områder med særegne botaniske forekomster skal ikke hogges
 - tørrfuru (gadd) skal ikke felles, og særegne vekstformer (for eks rilkuler) skal ikke tas
 - veden skal fraktes på vinterføre

Tiltak

- 1) Motivere grunneiere til å utarbeide driftsplaner for skogutnyttelse av eiendommene og rettighetene som er i tråd med verneformålet. Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten.

4. Hytter og byggevirkksomhet

DELMÅL HYTTER OG BYGGEVIRKSOMHET

Landskapsvernområdet skal forvaltes restriktivt med hensyn til nye bygninger, og slik at byggevirkksomhet generelt holdes på et minimum.

Eventuell byggevirkksomhet i landskapsvernområdet skal tilpasses den lokale og tradisjonelle byggeskikken.

Alle bygninger preger landskapet i større eller mindre grad, både gjennom bruk og ikke minst estetisk. Eldre bygg blir etter hvert en del av det totale landskapsbildet og det kan ofte være vanskelig å forestille seg området uten disse bygningene. Det er derfor, av hensyn til vernet, ikke uten videre tillatt å rive bygninger. Verneforskriften sier at det er et generelt forbud mot nye bygninger innenfor landskapsvernområdet. Byggesaker håndteres som spesifiserte dispensasjoner etter § 3 pkt 1.3. Oppføring av gjeterhytte krever meldeplikt om den ligger i LNF-område, da gjeterhytte regnes som en del av formålet med LNF-området.

Innenfor landskapsvernområdet kan man med hjemmel i forskriften:

- Vedlikeholde bygninger i samsvar med tradisjonell byggeskikk

Med vedlikehold menes med jevne mellomrom behov for å foreta utskiftninger på grunn av slitasje, vær og vind og andre påførte skader. Vedlikeholdet skal ikke føre til endring i byggets størrelse eller fasade. At vedlikeholdet skal være i tradisjonell byggeskikk vil si at materialvalg, vinduer, piper, fargesetting etc. følger det som er tradisjonen for området.

Det er ikke foretatt noen fullstendig kartlegging og systematisering av hva som er tradisjonell byggeskikk for området. Dette vil bli foreslått fulgt opp som eget tiltak.

Tiltak man kan søke om tillatelse til er:

- Ombygging og utvidelse av eksisterende bygninger
- Gjenoppføring av bygninger som er ødelagt ved brann eller naturskade
- Riving av bygninger som preger landskapets art eller karakter

I forbindelse med behandling av søknad om ombygging og utvidelse av eksisterende bygninger vil det bli lagt vekt på en vurdering om hvorvidt ombyggingen/utvidelsen vil påvirke landskapets art eller karakter. En utvidelse må vurderes opp mot det opprinnelige byggets størrelse og plassering, terrengform og vegetasjonssammensetning på det aktuelle stedet, bl.a. med tanke på eksponering. Man vil generelt være varsomme i forhold til vesentlige utvidelser av eksisterende bygningsmasse.

4.1. Retningslinjer og oppfølging ved byggevirksomhet

RETNINGSLINJER OG OPPFØLGING

- a) I byggesaker innenfor verneområdene følger man definisjonene som blir benyttet i plan- og bygningsloven.
- b) For all byggevirksomhet i verneområdet skal det tas hensyn til utforming og plassering slik at man oppnår best mulig løsning i forhold til landskap og lokal byggeskikk. Utforming og plassering av bygninger bør skje i samarbeid med den kommunale bygningsmyndighet.
- c) For alle byggetiltak som innebærer nybygg vil det bli stilt særskilte krav til søker om dokumentasjon av behovet for tiltaket.
- d) Ombygging og utvidelser skal tilpasses eksisterende bygningsmiljø, og nye bygninger skal om mulig lokaliseres i tilknytning til eksisterende bygningsmiljø.
- e) Fritidshytte og uthus kan ikke til sammen overstige bebygd areal (jfr Norsk standard 3940) på 80 m².
- f) Dersom bygninger innenfor verneområdene blir ødelagt av brann eller naturskade kan det søkes om gjenoppføring av bygget. Tillatelse til dette vil normalt bli gitt. Dersom bygget hadde en uheldig plassering i forhold til verneverdiene kan det vurderes oppsatt på mer egnet sted.
- g) Det vil bli satt som vilkår i byggetillatelsen at tiltakshaver må dokumentere ferdigstilling ved å legge fram minst tre gode bilder av det utførte arbeidet.
- h) Riving av bygninger krever tillatelse. Hvorvidt en bygning preger landskapets art eller karakter vil bli vurdert av forvaltningsmyndigheten i hvert enkelt tilfelle.

Tiltak

- 1) Det skal foretas en kartlegging og systematisering av tradisjonell byggeskikk i området. Informasjon som kommer inn skal brukes til veiledning i forbindelse med vedlikehold, ombygging og utvidelse av eksisterende bygninger. Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten, kulturminnemyndigheten.
- 2) Det bør utføres en fullstendig kartlegging av bygningsmasse og –formål i alle verneområdene rundt Blåfjella-Skjækerfjella. Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten.
- 3) Det bør utarbeides en informasjonsbrosjyre til brukerne om krav til søknad og saksgang i byggesaker i verneområdene. Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten.
- 4) Det skal utføres en brukeundersøkelse i landskapsvernområdet med tema: "Har bruken av hyttene i landskapsvernområdet endret seg etter vernevedtaket?" Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten. Tiltaket anses ikke gjennomførbart før i neste forvaltningsplanperiode.

5. **Ferdsel. Jakt, fiske og friluftsliv.**

DELMÅL FERDSEL OG FRILUFTSLIV

Skjækra/Skækerenjohke landskapsvernområde skal være et område med gode muligheter for tilrettelagt friluftsliv tuftet på norsk tradisjon. Ferdselen skal i hovedsak kanaliseres etter etablerte stier og ferdselsleier, men forsiktig tilrettelegging kan godkjennes innenfor nærmere angitte områder.

Det har over lang tid vært en bevisst satsing på å stimulere allmennheten til og drive et tradisjonelt og enkelt friluftsliv i Skjækra. Ferdselen er styrt ved å merke stier, og tilrettelegge i tilknytning til fritidshyttene og utleiehyttene i området.

Landskapsvernområdet ligger i tilknytning til Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark og vil være en sentral innfallspport for folk som vil ferdes innover mot fjellområdene i parken. Allmennhetens mulighet for ferdsel og friluftsliv er spesielt ivaretatt ved at det står nevnt i formålet for etableringen av nasjonalparken.

5.1. Allmennhetens muligheter for ferdsel og utøvelse av friluftsliv

I Skjækra kan allmennheten:

- Ferdes fritt hele året
- Ta kvist og trevirke til å fyre bål (NB! Tørrfuru/gadd er fredet!)
- Plukke blomster, bær og sopp
- Ri eller kløve hest
- Kjøre hundespann
- Slå opp telt eller leie overnatting i utleiehytte
- Arrangere turer til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger.
- Jakte, fangste og fiske (forutsetter gyldig jakt- og fiskekort)

Det er, slik det er beskrevet i Friluftsloven¹¹⁾, en forutsetning at all ferdsel skjer hensynsfullt og med tilbørlig varsomhet. I tillegg skal det vektlegges at Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde ligger i sentrale sørsamiske reindriftsområder.

¹¹⁾ LOV 1957-06-58 nr 16: Lov om friluftslivet

5.1.1. Retningslinjer og oppfølging ferdsel

RETNINGSLINJER OG OPPFØLGING

Ferdsel generelt

- a) All ferdsel i utmark skal skje hensynsfullt og med tilbørlig varsomhet (jfr. friluftslovens § 2).
- b) Alle som ferdes i område hvor tamrein beiter plikter å vise hensyn og opptre med varsomhet slik at reinen ikke unødig uroes eller skremmes under beiting, flytting m.v. Særlig hensyn skal vises i forbindelse med reinens brunsttid, kalving, merking, skilling og slakting (jfr. reindriftslovens § 28). I områder der tamrein lovlig beiter, skal hundeholderen se til at hunden ikke uroer eller skremmer reinen (jfr. hundelovens¹²⁾ § 7).

Uttak av trevirke til bålbrekking

- a) Folk skal oppfordres til å bryte kvist til bål, og unngå å bruke øks og sag.

Tiltak

- 1) Det bør utarbeides et nytt turkart (i målestokk 1: 100.000) for Skjækra landskapsvernområde og Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark der det er inntegnet egnede P-plasser (for å styre ferdselen), informasjonssentra, merkede stier, utleiehytter, reindriftsanlegg etc. Kartet bør i tillegg ha en tekstdel med generell informasjon om verneverdiene i området. Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten, Steinkjer kommuneskoger, Statskog, Snåsa fjellstyre, Nord-Trøndelag turistforening m.fl.

5.2 Organisert ferdsel

Organisert ferdsel eller ferdselsformer som kan skade naturmiljøet, må ha særskilt tillatelse (jfr. § 3 pkt 4.2 andre ledd). Hovedhensikten med dette kravet er å komme i dialog med turoperatørene for å informere om verneverdiene og samtidig få en oversikt over gjennomføring og omfang. Organisert ferdsel skal styres for å unngå fremtidige konflikter med verneverdiene og/eller andre brukere av området.

Bestemmelsen er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger.

5.2.1. Naturbasert reiseliv - sertifisering

Reiselivsnæringen sier at etterspørselen etter organisert turopplegg vil øke i årene som kommer. Regjeringen har i sin St.prp.nr.65 (2002-2003) åpnet for økt miljøtilpasset turistvirksomhet i verneområder. Hovedutfordringen er at eventuell framtidig turistvirksomhet ikke kommer i konflikt med verneformålet. Følgende rammer er lagt til grunn for en overordnet politikk for økt miljøtilpasset turistmessig bruk av fjellområdene:

- Vår unike fjellnatur skal bevares som kilde til friluftsliv, rekreasjon og natur- og kulturopplevelser, samtidig som disse ressursene skal gi grunnlag for sysselsetting og verdiskaping i bygdene.
- Forvaltningen av fjellområdene skal ta utgangspunkt i de rammebetingelsene som den sårbare fjellnaturen setter, dvs økosystemtilnærming
- Norsk fjellnatur og kulturhistoriske verdier i fjellet skal utvikles som merkevare for økt turistmessig bruk av fjellområdene

Når man skal selge produkter og tjenester innenfor et nasjonalt verneområde, er kvalitetssikring av aktørene viktig. Forvaltningsmyndigheten har ikke hjemmel til å sertifisere

¹²⁾ LOV 2003-07-04 nr 74: Lov om hundehold (Hundeloven)

en operatør, men myndighetene kan stille krav til kompetanse hos den som ønsker å drive organisert ferdsel. Utarbeidelse av et sertifiseringssystem må eventuelt skje i et nært samarbeid mellom forvaltningsmyndigheten, oppsynsmyndigheten og reiselivsnæringen. DN er i gang med et reiselivsprosjekt der man arbeider med retningslinjer for fortolkning og åpning for økt bruk i verneområdene.

5.2.2. Retningslinjer og oppfølging organisert ferdsel

RETNINGSLINJER OG OPPFØLGING

Organisert ferdsel

- a) Det skal legges vekt på å oppnå god dialog mellom forvaltningsmyndigheten og aktører som ønsker å utvikle organisert virksomhet i eller i tilknytning til verneområdet. Forvaltningsmyndigheten kan på grunn av sin kjennskap til natur- og kulturkvalitetene i området bidra til at planlagt virksomhet oppnår høy kvalitet på sine sluttprodukter (vise kvaliteter men samtidig unngå konflikter).
- b) Alle kunngjorte arrangementer bør ha vært i kontakt med forvaltningsmyndigheten på forhånd. Terminfestede arrangementer kan etter søknad gis en flerårig tillatelse (inntil 4 år) for gjennomføring av årlige arrangement.
- c) Arrangør av aktiviteter som krever rettighetshavers tillatelse, skal også ha hatt en dialog med forvaltningsmyndigheten for å avklare om aktiviteten trenger særskilt tillatelse etter vernebestemmelsens § 3 pkt 4.2. Opplevelsesbaserte aktiviteter som innebærer enten flere deltakere eller har en form for gjentakelse i bruken av området (eks. faste leirplasser, faste ruter) skal ha lagt fram en plan for gjennomføring av aktiviteten (produktbeskrivelse, aktivetsplan etc.).
- d) Forvaltningsmyndigheten kan stille vilkår i tillatelsen (angi traseer/områder for kjøring med hundespenn, angi traseer/områder for rideturer med hest, stille krav til kompetanse etc.) Aktører som bryter vernebestemmelsene eller ikke følger retningslinjene mister tillatelsen til å drive organisert ferdsel i området, og må eventuelt søke på nytt grunnlag neste sesong.

Naturbasert reiseliv

- a) Initiativ som bidrar til utvikling av kvalitetsturisme, med respekt for det naturlige, økonomiske, sosiale og kulturelle miljøet i fjellregioner, bør dyrkes fram og støttes. (Utdrag fra "Fjellteksten", 2002)

Tiltak

- 1) Det skal utarbeides egen informasjonsfolder rundt tema organisert ferdsel og naturbasert reiseliv i eller i tilknytning til verneområder. Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten.
- 2) Det skal utarbeides standard skjema for søknad om tillatelse til organisert ferdsel i vernområder. Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten.
- 3) Det skal utarbeides nærmere retningslinjer for bruk av hest og vogn i landskapsvernområdet. Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten.
- 4) Det skal arrangeres et seminar rundt tema naturbasert reiseliv i tilknytning til verneområder. Ansvarlig: Nasjonalparkrådet for Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark i samarbeid med kommunene, kulturvernmyndighetene og reiselivsnæringa.

5.3. Tilretteleggingstiltak

Den tilretteleggingen for friluftsliv som er gjort i Skjækra de senere årene antas å dekke behovet i området. Stiene er generelt godt merket og løypenettet dekker ferdselsleiene til utleiehyttene på en god måte. Det kan likevel være behov for mindre justeringer og hvorvidt nye stier berører verneformålet må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Tillatelse til merking av ny sti er ikke hjemlet direkte i forskrift og er ikke omtalt som tiltak forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til. Ved en eventuell fremtidig merking av sti gjennom Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark vil det være nødvendig å se helhetlig på områdene. Eventuell søknad må da behandles etter § 4 ”Generelle dispensasjonsbestemmelser”.

Vedlikehold av merkede stier og vedlikehold av eksisterende bruer og klopper trenger ingen særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Bygging av nye bruer og legging av klopper er imidlertid definert som inngrep som kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter og forvaltningsmyndigheten krever derfor søknad til slike tiltak.

5.3.1. Retningslinjer og oppfølging enkle tilretteleggingstiltak

RETNINGSLINJER OG OPPFØLGING

Generelt

- a) Alle tilretteleggingstiltak skal ha avklart forholdet til grunneier (-e) og rettighetshaver (-e). Berørte interessegrupper skal gis anledning til å uttale seg om saken på forhånd.
- b) Søknad om videreføring av eventuell framtidig merket sti fra Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark gjennom Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde behandles etter vernebestemmelsens § 4.

Remerking av stier

- a) Varde- og staurmerking skal være i tråd med DNS handbok ”Naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv” (DN 1993) og ”Merkehåndboka” (DNT m.fl. 2002).

Bruer og klopper

- a) Bygging av bruer og legging av nye klopper trenger tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Det skal brukes miljøvennlige materialer.
- b) Kloppelegging som bidrar til å begrense terrengslitasje lokalt vil i utgangspunktet bli behandlet positivt.

Tiltak

- 1) Oppdatere status på merkinga av stiene og de gamle ferdselsleiene ved rullering av forvaltningsplanen. Vurdere behov for justeringer. Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten.

5.4. Regulering av ferdsel

Enkelte former for ferdsel medfører større belastning på natur og miljø enn andre ferdselsformer, og det kan oppstå tilfeller der det blir nødvendig å regulere ferdselen for å ivareta verneverdiene. Forvaltningsmyndighetens hjemmel til regulering av ferdsel er hjemlet i § 3 pkt 4.4.

Utgangspunktet for all ferdselsregulering etter denne bestemmelsen er at ferdselen medfører påviselige skader eller man har en rimelig grunn til å tro at ferdselen kan være til skade.

Regulering av ferdsel kan gjøres på flere måter og må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Retningslinjene viser grad av regulering og prioritering av tiltak i de tilfeller det kan være aktuelt å regulere eller forby ferdsel som kan være til skade for naturmiljøet.

RETNINGSLINJER OG OPPFØLGING

Regulering av ferdsel etter vernebestemmelsens § 3 pkt 4.4

Pkt 1-6 under viser grad av regulering og prioritering av tiltak ved behov for regulering av ferdsel:

- a) Sørge for god informasjon til brukerne
- b) Begrense tilretteleggingstiltak inn i sårbare områder
- c) Begrense eller nekte tillatelse til organiserte turer
- d) Legge om eller legge ned merkede stier eller leier
- e) Legge ned forbud mot all ferdsel eller spesielle former for ferdsel (jfr. § 5.4.a)
- f) Forvaltningen skal forsøke å finne løsninger med begrensninger (jfr pkt a-d i listen ovenfor) før innføring av generelt forbud.

Tiltak

- 1) Oppsynsmyndigheten skal følge med på bruken av hele området og gi årlig rapport til forvaltningsmyndigheten om generell utvikling i ferdsel og slitasje. Ansvarlig: Oppsynsmyndigheten.

5.5. Jakt og fiske

Jakt og fiske er tillatt etter viltlovens¹³⁾ og lakse- og innlandsfiskelovens¹⁴⁾ bestemmelser. Rettighetshaverne har sammen med kommunene hovedansvar for forvaltningen av vilt- og fiskeressursen, og hvordan ressursene skal utnyttes. Ansvar for å utarbeide driftsplaner for vilt og fisk ligger hos rettighetshaverne.

RETNINGSLINJER OG OPPFØLGING

Jakt og fiske

Ingen spesielle retningslinjer.

Tiltak

- 1) Rettighetshaverne bør stimuleres til å utarbeide driftsplaner for vilt og fisk. Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten.

¹³⁾ LOV 1981-05-29 nr 38: Lov om viltet (Viltloven)

¹⁴⁾ LOV 1992-05-15 nr 47: Lov om laksefisk og innlandsfisk m.v. (Laks- og innlandsfiskeloven)

6. Motorferdsel

DELMÅL MOTORFERDSEL

Kommunene ønsker at motorferdsel innenfor landskapsvernområdet skal holdes på et minimum og søknader om dispensasjon skal behandles strengt. Når motorferdsel er nødvendig skal det tilstrebes transportordninger som er mest mulig effektive og skånsomme i forhold til natur og miljø.

Motorferdsel reguleres av Lov om motorferdsel¹⁵⁾ med tilhørende nasjonal forskrift¹⁶⁾, og er ikke berørt av vernebestemmelsene. Det er likevel ønskelig å ha noen felles retningslinjer på praktisering av dispensasjonspraksisen i området. Ved utforming av retningslinjer for håndtering av motorferdselsakene innenfor landskapsvernområdet er det i tillegg til intensjonene i motorferdselloven lagt vekt på:

- at det ikke er veier inn i området som kunne avlastet behov for tilsyn av bygninger
- at antall fritidshytter og konsentrasjonen av hyttene gir godt grunnlag for gode leiekjøringsordninger
- at landskapsvernområdet ligger i tilknytning til og som innfallsport til Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark

6.1. Kommunenes forslag til retningslinjer for motorferdsel i landskapsvernområdet

RETNINGSLINJER OG OPPFØLGING

- a) Behov for motorisert transport må dokumenteres i egen søknad. Alle søknader skal behovsvurderes.
- b) I innvilget dispensasjon skal det settes vilkår for kjøringen. Aktuelle vilkår skal innarbeides i egen kjørebok som følger med innvilget dispensasjon. Eks. på vilkår er fastsetting av trasè, parkering eller endepunkt, minimum transportmengde pr tur, maksimum antall turer, opplysning om inndragning av løyve ved mislighold eller ved endrede rammevilkår. I alle innvilgede dispensasjoner skal det henvises til eksisterende leiekjøringsordninger.
- c) Kjøring med snøscooter vil tillates t.o.m. 30. april.
- d) Før kjøring skal det alltid innhentes grunneiers tillatelse (jfr motorferdsellovens § 10).
- e) Forvaltningsmyndigheten kan på oppfordring fra reindriftsforvaltning (pga. reindriftsfaglige hensyn) stenge områder for kjøring med snøscooter.
- f) All nødvendig kjøring med snøscooter skal foregå etter godt merkede leier. Ansvarlig for merking: Forvaltningsmyndigheten.
- g) Nødvendig transport til fritidshytte og utleiehytte skal hovedsakelig skje med godkjente leiekjøringsordninger. Til nødvendig innfrakting av større mengde materialer kan luftfrakt unntaksvis godkjennes.
- h) Kjørebok: Kjøreboka utfylles før og etter hver tur. Kjøreboka skal være utfylt med startsted og tidspunkt, samt mål (endepunkt) for turen før start. Løyve og kjørebok skal følge med under kjøringen. Kjøreboka sendes forvaltningsmyndigheten etter endt sesong (for å oppdatere statistikk).

¹⁵⁾ LOV 1977-06-10 nr 82: Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag (Motorferdselloven)

¹⁶⁾ FOR 1988-05-15 nr 356: Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag

RETNINGSLINJER OG OPPFØLGING forts.

- i) Næringsmessig kjøring (motorferdsellovens § 4c) skal fortrinnsvis utføres på snøføre. Utfrakting av sjuke og skadde dyr behandles ved konkrete tilfeller og kan regne med rask og positiv saksbehandling.
- j) Varig funksjonshemmede kan gis tillatelse til egentransport på snøføre til egen hytte og luftfrakt kan unntaksvis godkjennes. Kjøring med formål rekreasjon (isfiske, besøk til andre hytter etc) tillates ikke. Søknader skal legges fram for Forvaltningsutvalget (FU) som skal avgi uttalelse i saken før forvaltningsmyndigheten fatter vedtak.
- k) Behov for bruk av motorkjøretøy til utkjøring av materialer til bygging/vedlikehold, staur til remerking av stier/løyper etc. skal avklares med forvaltningsmyndigheten (jfr motorferdsellov). Motorferdselbehovet skal i størst mulig grad dekkes opp og koordineres med andre tilsynsoppgaver og transportformål i området.

Barmarkskjøring og lufttransport

- a) Økt bruk av barmarkskjøretøy skal ikke forekomme innenfor verneområdene.
- b) Utkjøring av felt storvilt vil være tillatt. Dersom jakten tradisjonelt skjer ut fra hytte, kan det gis tillatelse til å medbringe kjøretøyet som skal brukes for utfrakt av storviltet til hytta (det må søkes særskilt om å bringe kjøretøyet til hytte). Det skal brukes beltegående kjøretøy ("elgtrekk/jernhest"). Kjøretøy som kan dokumentere å være like skånsomme mot markoverflaten som dagens "elgtrekk/jernhest" vil også kunne tillates brukt.
- c) Tillatelse til lavtflyging og bruk av helikopter kan gis i forbindelse med beitedyrledning, ved geofysisk helikoptermåling og ved innfrakting av større mengder materialer/utstyr under tillatt byggeperiode.
- d) Bruk av motorkjøretøy på barmark i forbindelse med utøving av reindrift bør begrenses mest mulig, og det bør brukes kjøretøy som er skånsomme mot markoverflaten. Barmarkskjøring skal så langt mulig foregå i faste løyper som er kartfestet i distriktsplanen.

Tiltak

- 1) Det skal utarbeides et felles system i forbindelse med søknad om kjøring (standard søknadsskjema) og behandling av dispensasjonssøknad (kjørebok). Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten.
- 2) Det vil være en prioritert oppgave å oppnå en fullgod statistikk som omfatter all motorferdsel innenfor landskapsvernområdet. All motorisert ferdsel skal rapporteres inn etter endt sesong. Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten.
- 3) Oppsynsmyndigheten skal gi en årlig rapport til forvaltningsmyndigheten over status og utvikling av antall motorferdselsaker. Ansvarlig: Oppsynsmyndigheten.

7. Kulturminner

Vernebestemmelsene for Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde omhandler ikke kulturminner. Det vil si at kulturminnelovens¹⁷⁾ bestemmelser gjelder innenfor landskapsvernområdet. Samisk kulturminneråd har myndighet etter kulturminneloven for samiske kulturminner tilsvarende den fylkeskommunen har for det øvrige kulturminnevernet. Sametinget har det overordnede politiske og administrative ansvaret for Samisk kulturminneråds virksomhet, mens Riksantikvaren har det overordnede faglige ansvaret. Det legges opp til et tett samarbeid mellom kulturminnemyndighetene og forvaltningsmyndigheten når det gjelder forvaltning og behandling av enkeltsaker innenfor landskapsvernområdets grenser.

For å få en helhetlig forvaltning er det likevel naturlig å si noe om kulturminneforvaltning i forvaltningsplanen for landskapsvernområdet. Kulturminnene i området er mange, men sporene er ofte svake og til dels usynlige. Mange steder må man i tillegg til å kjenne kulturhistorien være kjent med vegetasjonskartlegging og –sammensetning for å kunne se nyansene og lese spor etter menneskenes tidligere bruk av området.

En av de største utfordringene i forhold til kulturminnevernet vil sannsynligvis være å hindre påføring av skader på grunn av uvitenhet, enten på grunn av manglende kunnskap eller på grunn av manglende informasjon. En av hovedutfordringene vil derfor være å skape forståelse og identitet til landskapet man beveger seg i.

7.1. Retningslinjer og oppfølging av kulturminner

RETNINGSLINJER OG OPPFØLGING

Kulturminner generelt

- a) Alle saker som kan medføre inngrep i forhold til kulturminner skal legges fram for kulturminnemyndigheten for vurdering. Dette gjelder for eksempel bygningstiltak, etablering og merking av nye stier etc.

Tiltak

- 1) Det må etableres samarbeidsrutiner mellom kulturminnemyndigheten, forvaltningsmyndigheten og oppsynsmyndigheten slik at de ulike aktørene til enhver tid kjenner tilstand og utvikling innen verneområdene. Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten, kulturminnemyndigheten
- 2) Grunneiere, rettighetshavere, andre brukere og forvaltere av landskapsvernområdet må få informasjon om hvilke hensyn som må tas for å bevare verdifulle kulturminner. Ansvarlig: Kulturminnemyndigheten, forvaltningsmyndigheten

¹⁷⁾ LOV 1978-06-09 nr. 50 : Kulturminneloven

8. § 4 – Generelle dispensasjonsbestemmelser

I verneforskriftens § 4 finner man generelle dispensasjonsregler. Disse er hjemlet i naturvernlovens § 23. I verneforskriften for Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde står det i § 4 om generelle dispensasjonsbestemmelser:

”Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra bestemmelsene når formålet med vernet krever det, for vitenskaplige undersøkelser og arbeid av vesentlig samfunnsmessig betydning, eller i andre særlige tilfeller når dette ikke strider mot formålet med vernet”.

Generell om praktisering av de generelle dispensasjonsbestemmelsene:

Dispensasjon når formålet med fredning krever det vil være en bestemmelse som vil bli svært lite brukt. Som oftest vil tiltak som blir igangsatt med formålet at fredningen krever det, være forankret i verneforskriften og retningslinjer for slike tiltak er trukket opp i denne forvaltningsplanen. Vanligvis vil forvaltningsmyndigheten selv være ansvarlig for tiltaket, eventuelt delegert myndigheten til andre i henhold til denne forvaltningsplanen.

Dispensasjon for vitenskaplige undersøkelser kan gis når det er nødvendig for forskningen. Dette kan være nødvendig i forbindelse med for eksempel gjennomføringen av nasjonale naturovervåkningsprogram eller lignende. Forsknings- eller overvåkningsprogram skal alltid vurderes opp mot omfanget av eventuelle inngrep eller ulemper forskningen medfører i naturreservatet. Det kan gis dispensasjon etter § 4 for midlertidige installasjoner for vitenskaplige eller andre spesielle formål etter egen søknad. Det vil bli satt som vilkår at installasjonene ikke gir noen permanente negative effekter på naturmiljøet og tidsfrist for fjerning av installasjonene vil bli gitt. I forbindelse med geologisk forskning/kartlegging kan det gis dispensasjon for uttak av mindre prøver av bergarter, mineraler eller løsmasser. Vitenskaplige undersøkelser tilknyttet kulturvern og kulturminner kommer også inn under dette punktet. Forvaltningsmyndigheten vil pålegge tiltakshaver spesifiserte krav til oppfølging og opprydding. Det skal alltid vurderes om undersøkelsene er forenlig med formålet for nasjonalparken. Forskning og undersøkelser som kan gjøres utenom hekke- og yngletiden skal utføres utenom dette tidsrommet. Alternative områder utenfor landskapsvernområdet skal vurderes.

Dispensasjon for arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning gjelder for tiltak som ikke ble vurdert eller var aktuelle på vernetidspunktet. Dispensasjon hjemlet i dette punktet under § 4 skal kun gis under helt særskilte forhold av nasjonal betydning. Det vil normalt ikke være tilstrekkelig grunnlag for å innvilge dispensasjon med bakgrunn i denne bestemmelsen i saker som kun har stor lokal eller regional betydning. Med bakgrunn i dette er det lite aktuelt at det gis dispensasjon fra verneforskriften med bakgrunn i denne dispensasjonsadgangen for Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde.

Dispensasjon i spesielle tilfeller når det ikke er i strid med fredningen gjelder hovedsakelig bagatellmessige inngrep/tiltak eller forstyrrelser av forbigående karakter og som er av stor betydning for søker sammenholdt med verneinteressene. Tiltak som gis dispensasjon fra verneforskriften med bakgrunn i dette må være av en slik karakter at de ikke forringer naturverdiene eller gir en fremtidig negativ utvikling av disse, samt ikke strider mot formålet med vernet. Tiltak som kan forringe eller ødelegge verneverdiene i

Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde, som for eksempel oppføring av nye bygninger for private formål, vil ikke kunne gis dispensasjon etter denne bestemmelsen.

III. FORVALTNINGSSONER

1. Soneinndeling

Formålet med soneinndeling er å synliggjøre at man ivaretar verneformålet på best mulig måte og samtidig viderefører/åpner for brukerinteresser der dette kan skje uten negative konsekvenser for vernet. Vern av naturlandskapet er det overordnede målet for alle sonene, og verneforskriften gjelder uavhengig av sonekategori og teiginndeling.

Det er viktig å huske på at det øvrige lov- og regelverk gjelder i tillegg til verneforskriftene. Der forvaltningsplanen sier at tiltak kan tillates er dette ut fra vernebestemmelsene, og et tiltak trenger ofte også tillatelse etter særlov. En søknad må derfor alltid behandles etter annet lovverk, og som regel godkjennes av grunneier, før tiltaket kan iverksettes. Forvaltningsplanen viser hvilket handlingsrom man har og dette bør gjøre saksbehandlingen enklere for forvaltningsmyndigheten. Dette vil til sist komme brukerne til gode.

Kriterier for soneinndelingen i Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde er de samme som i Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark (se tabell 3), og samme tre kategorier er brukt i inndelinga: Vernesone, brukssone og sone med spesiell tilrettelegging og inngrep.

Tabell 3 : De mest tungveiene kriterier som er lagt til grunn for valg av sonekategori i Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde.

Vernesone	Brukssone	Sone m spesiell tilrettelegging
Hensynet til den særegne vegetasjonen ved Grønlihø	Lokalisering av hytter Eksisterende landbruk Tradisjonelt friluftsliv Ønska bruk for framtida	Tilrettelagt friluftsliv Mulighet for utmarksbasert reiseliv Ønska bruk for framtida

I Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde drives sørsamisk reindrift og de er brukere av hele området uavhengig av sonekategori.

2. Vernesone – sone uten tilrettelegging og inngrep

I denne sonekategorien skal det være en streng forvaltningspraksis og sonen skal videreføres uten større inngrep.

Naturkvalitetene rundt Grønlihø er spesielt lagt vekt på i formålet for opprettelsen av landskapsvernområdet. Her finnes forekomster av rik og varmekjær vegetasjon og flora. På grunn av det vokser en del urter og planter som kan benyttes til medisinsk bruk har området lokalt fått betegnelsen ”Apoteket”. Området er lagt inn som vernesone i forvaltningsplanen. Se tabell 4 for nærmere retningslinjer.

Det er ingen bygninger innenfor vernesonen.

Tabell 4: Vernesone i Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde.

Teig nr	Navn	Avgrensning	Retningslinjer
V1	Grønlihø	Vernesonen følger høydekote 500 m.o.h. fra Pikhaugen østover til kommunegrensa og ned til utløpsbekken fra Gåstjønna. Derfra nordover mot Trekanten og videre vestover forbi Grønlihøtjønna og langs utløpsbekken.	Vernesonen skal opprettholdes som et område uten inngrep som kan endre landskapets art eller karakter. Det skal ikke tillates noen form for hogst eller uttak av ved i sonen. Det skal ikke utføres tilretteleggings-tiltak i sonen.

3. Brukssoner

Denne sonekategorien finner man i de lavereliggende områdene der det har vært tradisjonell seterdrift, utnyttelse av bruksretter knyttet til beite, jakt og fiske eller hyttekonsentrasjoner. Brukssonen innenfor landskapsvernområdet er igjen inndelt i to mindre teiger (B1 og B2) etter nærmere spesifisert formål (se tabell 5).

Teigene kan ha spesielle retningslinjer avhengig av formålet med teiginndelinga. Spesielle retningslinjer for en teig vil gjelde framfor generelle retningslinjer ved motstrid.

RETNINGSLINJER	
Generelt	
a)	Brukssona skal forvaltes slik at man tar vare på områdets egenart. Utgangspunktet er at dagens bruk ikke er i strid med verneformålet og at bruken kan videreføres uten konsekvensutredninger. Tålegrensen for et tiltaks størrelse før krav om utredning i hht. bruk og vern, avklares gjennom forvaltningsplanprosessen.
b)	I områder som er lite sårbare, for eksempel i perioder av året, og/eller når det ikke er i strid med verneformålet, kan man tilrettelegge for naturopplevelser og næringsutvikling. Dette avklares i hvert enkelt tilfelle.
c)	Gjerder i skogen, som ikke stenger for allmenn ferdsel (innlagt grind, trapp over gjerdet eller lignende), vurderes som lite konfliktykt. Det vil bli stilt krav om at gjerdet tas ned når det ikke er i bruk (etter beitesesong).
d)	For tiltak som det blir gitt tillatelse til skal det settes vilkår som ivaretar hensyn til landskapet og eventuelle andre brukerinteresser.

Tabell 5 : Brukssonene i Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde.

Teig nr	Navn	Avgrensning	Retningslinjer
B1	Skjækra sør	Brukssone B1 går fra Semsklumpen i sør, innlemmer Skjækervatnet og Skjelbreia nordover mot vernesonen ved Grønlihø. I sør grenser teigen mot brukssone (Skjækerdalen) i Blåfjella-Skjækerfjella/Låaarte Skæhkere nasjonalpark.	Brukssonen kan opprettholdes som et område der det legges vekt på å videreføre det tradisjonelle og enkle friluftslivet.
B2	Skjækra nord	Teigen dekker et område som går fra Skjækervatnet i sør og nordover mot Stordalsklumpen og Kleivseterfjellet. Øst for Åsvatnet og Skjækervatnet grenser teigen mot brukssone (Storbrenta) i Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark.	Brukssonen kan opprettholdes som et område med aktiv landbruksdrift.

4. Sone med spesiell tilrettelegging

Denne sonen legges til mindre avgrensede områder der det er gjort betydelige inngrep før vernet eller der det er planlagt inngrep som det må tas spesielle hensyn til i forvaltningen. Det er ingen generelle retningslinjer for denne sonen.

Tabell 6 : Sone med spesiell tilrettelegging i Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde.

Teig nr	Navn	Formål	Retningslinjer
S1	Norges Geografiske Midtpunkt	Friluftsliv Turisme Informasjon	Innenfor sonen kan det tillates tilretteleggingstiltak som bidrar til å fremme stedet som en attraksjon både som presentasjon av landskapsvernområdet generelt og som innfallsport til Norges Geografiske Midtpunkt ("Midtpunktet"). I sonen kan det tillates legging av klopper og bygges bru inn til Midtpunktet, og merking av selve Midtpunktet. Oppføring av gapahuk, infotavle etc legges i tilknytning til Setertjønnytta tilhørende Nord-Trøndelag turistforening.

IV INFORMASJON, SKJØTSEL OG OPPSYN

1. Informasjon

Hovedhensikten med informasjon rundt verneområdene er å veilede slik at man får økt forståelse for verneverdiene i området. Gjennom god og målrettet informasjon vil man sikre at de som ferdes i verneområdene på best mulig måte kan imøtekomme de krav og hensyn som er nødvendig.

Det er ikke utarbeidet noen helhetlig informasjonsstrategi for Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde og Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark.

RETNINGSLINJER

- a) Informasjonen rundt Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde skal være målrettet, helhetlig, oppdatert og brukervennlig.
- b) Informasjonsarbeidet skal øke forståelsen for vern av arter og områder, og motivere til naturvennlig og hensynsfull ferdsel. For å unngå ferdselsforbud skal informasjon brukes som verktøy til å kanalisere ferdselen utenom sårbare områder.
- c) Utforming og presentasjon av informasjonsmateriell bør ses i sammenheng med informasjonsarbeidet som gjøres i forbindelse Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark.

2. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten har ansvar for tilstanden og utviklingen i verneområdet. Naturoppsynet skal følge med i utviklingen og gi tilbakemelding om status og trender, slik at forvaltningsmyndigheten får mulighet til å gå inn med konkrete skjøtselstiltak eller endre forvaltningspraksis. Når man snakker om skjøtsel, menes derfor den mer aktive delen av forvaltningen. Skjøtselstiltak kan være reparasjon av skader som skyldes menneskelig aktivitet. Skjøtsel kan også være forebyggende tiltak som settes inn for å aktivt bidra til og opprettholde en ønsket tilstand.

Avfallshåndtering er et kommunalt ansvar (jfr. forurensningslovens § 35). Renovasjon må utføres både som ledd i holdningsskapende arbeid og for å opprettholde områder som trivelige å ferdes i. Grunneiere, fjellstyrer, turistforeningene og turistbedrifter som markedsfører og bruker områdene må ansvarliggjøres i arbeidet med å holde nasjonalparken fri for søppel.

Det er ikke utarbeidet egen plan for skjøtselstiltak eller foretatt en helhetlig registrering av hvor det bør utarbeides slike planer. Noen års forvaltningserfaring vil kunne gi et bedre grunnlag for å vurdere eventuelle behov for slike tiltak. Kunnskapsoppbygging gjennom registreringer, forskningsprosjekter og tilbakemeldinger fra naturoppsynet vil om noen år danne et mer dokumentert grunnlag for disse vurderingene.

RETNINGSLINJER

- a) Planlegging og gjennomføring av skjøtselstiltak må skje i nært samarbeid mellom forvaltningsmyndigheten, grunneiere, rettighetshavere og brukere.
- b) Ved merking av grensene verneområdet skal retningslinjer utarbeidet av DN jfr kap 4.2.1 i håndbok nr 17-2001 legges til grunn. Grensemerkingen skal for øvrig begrenses til et minimum.

Tiltak

- 1) Grensene for landskapsvernområdet skal merkes med grenseskilt/grensemerker. Disse skal kontrolleres jevnlig. Ansvarlig: SNO.

3. Naturoppsyn

I Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde er det allerede godt fungerende ordninger som ivaretar naturoppsynsoppgaver på flere lovområder. Med et vernevedtak oppstår det nye utfordringer og oppfølgingsoppgaver for naturoppsynet, som får konsekvenser for arbeidet til både eksisterende og eventuelle nye oppsynsordninger. Behovet for styrking av naturoppsynet i et nytt verneområde vil være avhengig av de utfordringer og prioriteringer forvaltningsmyndigheten signaliserer, men må samtidig skje i tråd med prioriteringer fra de bevilgende myndigheter. Et effektivt og faglig dyktig naturoppsyn er viktig for å kunne følge med i utviklingen i verneområdene – både når det gjelder naturtilstanden, bruken av området og for å føre kontroll med at verneforskriftene og eventuelle dispensasjonsvedtak overholdes.

3.1. Formål og intensjoner med naturoppsynet i verneområder

Naturoppsynet skal sammen med forvaltningsmyndigheten medvirke til en bærekraftig bruk av verneområdene og bidra til å sikre at verneformålet ivaretas. I tillegg til å føre kontroll og tilsyn med at vernebestemmelsene overholdes, skal naturoppsynet drive informasjon og veiledning, samtidig som det kan drive skjøtsel, registrering og dokumentasjon. Naturoppsynet vil være en viktig kunnskapsleverandør for å oppdatere forvaltningsmyndigheten om tilstanden i verneområdene.

Naturoppsynsaktørene (fjelloppsynet, SNO og politiet) vil vektlegge og få til en samordnet og målrettet bruk av de samlede oppsynsressursene, og i den sammenheng i størst mulig grad tilstrebe å utøve en helhetlig og multifunksjonell rolle ute i felt.

3.2. Status og utfordringer

3.2.1. Naturoppsynsbegrepet

Naturoppsynsbegrepet deles inn i forvaltningsmessige tilsynsoppgaver og politimessige oppgaver. De forvaltningsmessige naturoppsyns-/tilsynsoppgavene har verneområdeforvaltningen ansvaret for, og de utføres av SNO eller fjelloppsynspersonell på oppdrag fra SNO (tjenestekjøp). De politimessige oppgavene har politiet ansvar for, og de utføres av politiet eller oppsynspersonell som er tildelt begrenset politimyndighet (BP).

Det er et skille mellom de to oppsynsbegrepene hva rolle, ansvar, myndighet og hjemler angår, men de har til dels overlappende oppgaver innenfor forebyggende virksomhet som omhandler tilsyn/kontroll, informasjon og veiledning i forhold til lover og forskrifter.

3.2.2. Aktører

Naturoppsynet i Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde utføres av flere aktører med ulike lovgrunnlag og roller:

- ⇒ Statens naturoppsyn (SNO)
- ⇒ Politiet
- ⇒ Fjelloppsynet
- ⇒ Grunneierlag mv med egne oppsyn

Statens naturoppsyn (SNO):

SNO er opprettet i medhold av naturoppsynsloven for å ivareta nasjonale miljøverdier og forebygge miljøkriminalitet. SNO er miljøvernforvaltningens feltapparat og har ansvaret for tilsynet med nasjonale miljøverdier, herunder nasjonalparker og andre verneområder.

Oppgavene er beskrevet i naturoppsynslovens §§ 1-2, og omfatter i verneområdene både tilsyns- og kontrolloppgaver, informasjon og veiledning og praktiske tiltak som eksempelvis skjøtsel, tilretteleggingstiltak og vedlikehold av skilt og merking. Kontrollarbeidet utføres i nært samarbeid med politiet. SNO kan tildeles begrenset politimyndighet (BP), og under utøvelse av BP er oppsynet direkte underlagt lokalt politi. SNO samarbeider med fjellstyrenes oppsyn om oppgaveutførelsen, bl a gjennom tjenestekjøp.

Politiet:

Politiets oppgaver, ansvar, rolle og myndighet er uavhengig av om et areal får status som verneområde. Politiet har ansvar for all kriminalitetsbekjempelse, herunder ansvar for å føre kontroll med at gjeldende bestemmelser på naturforvaltningsområdet respekteres. Politiets kriminalitetsbekjempelse består blant annet av følgende elementer: Forebyggende arbeid, tilstedeværelse, veiledning/informasjon, konfliktdempende arbeid, lovhåndhevelse/kontroll, etterforskning og iretteføring.

Politiet har i tillegg et koordineringsansvar for øvrige oppsynsordninger når det gjelder utøvelse av politimyndighet og politirettet arbeid. Med bakgrunn i analysen av de til enhver tid gjeldende behov og tilgjengelige ressurser vurderer politiet nivået på den politimessige innsatsen og hvilken type innsats som skal iverksettes. I tillegg vil politiet følge opp akutthendelser i form av etterforskning. Politiet har i tillegg ansvar for andre politimessige oppgaver enn de rent oppsyns- og miljørelaterte. Eksempler på dette er ro og orden, redningstjeneste og øvrige strafferettslige brudd.

Fjellstyrene:

Fjellstyrene kan opprette naturoppsyn i statsallmenninger iht Fjellevens § 36, og fjellstyret i Snåsa har opprettet en helhetlig naturoppsynordning for all statsallmenning i Snåsa kommuner. Fjelloppsynet har ansvaret for å ivareta rettighetshavers privatrettslige forhold, samt utfører et totaloppsyn for å sikre viktige lokale og nasjonale samfunnsinteresser i statsallmenningene på vegne av Staten som grunneier (jfr. rolleavklaring om naturoppsyn i

statsallmenninger). Fjelloppsynet kan tildeles begrenset politimyndighet (BP), og ved utøvelse av BP er fjelloppsynet direkte underlagt politiet.

Grunneiere med egne oppsyn/tilsyn:

Steinkjer kommuneskoger KF har en egen tilsynsordning med egen grunn, men som i mindre grad vil være aktuelle i forhold til de offentligrettslige oppgavene i landskapsvernområdet.

3.2.3. Naturoppsynets hovedoppgaver og faglige utfordringer ift verneformålet

Naturoppsynet sin oppgave er å ivareta nasjonale miljøverdier og forebygge miljøkriminalitet. Det er en utfordring og forutsetning at naturoppsynet har lokal forankring og at det er gode samarbeidsrelasjoner mellom de ulike naturoppsynsordningene. Samarbeidet mellom SNO og fjelloppsynet er regulert gjennom samarbeidsavtalen med Norges Fjellstyresamband.

Fjelloppsynsordningene skal fortsatt ha en bærende rolle i statsallmenningene, og en vesentlig del av merbehovet for oppsyn knyttet til opprettelsen av nye verneområder vil skje som kjøp av tjenester fra lokale, godt fungerende oppsynsordninger, herunder fjelloppsynet i Snåsa.

SNO vil ha et koordineringsansvar for naturoppsynet og vil delta i praktisk oppsynsarbeid på statsallmenningene, hovedsakelig ut fra behovet for å ivareta en helhetlig samordning og faglig styring av statlig naturoppsyn i verneområdene.

NATUROPPSYN

I Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde vil følgende hovedoppgaver og tema for naturoppsynet i området være særlig aktuelle:

- Holde oppsyn/oversikt med status over naturverdiene i området, med spesiell vekt på sårbare og trua arter, og registrering av nye arter.
- Formidle kunnskap om verneverdier, verneregler og forvaltningsprinsipper til lokalbefolkningen og andre brukere/besøkende i området.
- Dokumentere ferdsel og holde oversikt over utviklingstendenser i bruken av området.
- Holde tilsyn med og veilede aktivitet og ferdsel som kan forstyrre dyrelivet i området.
- Forebygge fauna og miljøkriminalitet (primært rovfugler og andre sårbare arter).
- Gjennomføre tilretteleggingstiltak etter avtale med eller på oppdrag fra forvaltningsmyndigheten.
- Føre tilsyn og utføre eventuelt vedlikehold med blant annet informasjons- og grense- og oppmerkingsmateriell i verneområdet og diverse tilretteleggingstiltak mv.
- Kontrollere, rapportere og reagere på brudd på verneforskrift og annet lov-/regelverk.
- Kontrollere at dispensasjonsvedtak fra vernebestemmelsene etterleves
- Følge opp avfallshåndtering og eventuelt forsøpling osv i verneområdene.
- Kommunisere resultatet av kontroller og påpeke utfordringer i forhold til dette overfor forvaltningsmyndigheten.

NATUROPPSYN forts.

Retningslinjer for samhandling og informasjonsflyt for naturoppsynet i verneområdene

- a) Den samla oppsynsvirksomheten i området må koordineres mest mulig. I denne sammenhengen forstås oppsynsbegrepet i en utvidet forstand; dvs også informasjon, skjøtsel og registrering innenfor verneområdene.
- b) Naturoppsynsaktørene skal ha kopi av eventuelle dispensasjonsvedtak fra vernebestemmelsene. Alle dispensasjoner må så langt som mulig være kontrollerbare av oppsynet. På denne måten kan oppsynet følge opp vedtaket gjennom kontroller i felt.
- c) Naturoppsynet skal holde egen bruk av motorisert transport på et minimum, og samordne sitt transportbehov med andre så langt dette er mulig.

Tiltak

- 1) Det etableres rutiner for bestillingsdialogen mellom forvaltningsmyndigheten og SNO (og ved behov møter med de ulike oppsynsordningene i området), slik at en i fellesskap kan prioritere aktuelle oppgaver for naturoppsynet. Ansvarlig: Forvaltningsmessige prioriteringer: SNO. Politimessige prioriteringer: politiet.
- 2) Det etableres rutiner for informasjonsutveksling mellom naturoppsynet og forvaltningsmyndigheten om forhold som kan være av betydning, inklusive årsrapportering om forvaltningsmessige forhold til forvaltningsmyndigheten. Ansvarlig: SNO.

4. Registrering av miljøstatus. Kunnskapsoppbygging.

I målsettingen for forvaltningen av området heter det at ” *Langsiktige perspektiver, samarbeid og kunnskapsoppbygging er viktig for å kunne treffe riktige avgjørelser i forvaltningen av området.* ” Ei kunnskapsbasert forvaltning av verneområdene forutsetter tilgang på målretta og faglig god informasjon om natur- og kulturminnefaglige forhold. Kunnskap om bruken av områdene og forholdet mellom bruken og verneverdiene er også viktig i den daglige forvaltningen av området.

I rapporten som beskriver naturverdier innen planområdene for nasjonalpark (rapport nr 4-1998) er det i litteraturlista henvist til 42 publiseringer om tema botanikk, 37 publiseringer om dyreliv, 5 om kvartærgeologi, 3 om ferskvannsbiologi og hydrografi og 15 publiseringer under kategori diverse. Naturkvalitetene og -verdiene i området er store. Men i rapportene kommer det fram at enkelte områder er godt undersøkt, mens kunnskapen på andre områder er dårlig og delvis mangelfull. Særlig innen botanikk og zoologi er det store arealer som ikke er undersøkt grundig av fagfolk.

Det vil bli ei stor utfordring for forvaltningen å få tilstrekkelig relevant kunnskap som vurderingsgrunnlag i konkrete saker og det må tas høyde for at forvaltningen i mange tilfeller må treffe vedtak på grunnlag som ikke vil være fullgode. På sikt må det imidlertid være et mål å bygge opp kunnskapsbasen i området. Dette må gjøres både gjennom større forsknings- og hovedfagsarbeid men også gjennom konkrete registreringer og undersøkelser utført på oppdrag av forvaltningen.

Samtidig er det viktig at forskningsaktivitet ikke medfører økt press på verneverdiene. Det må være et mål for forskningen at forstyrrelse av dyrelivet, motorferdsel og tekniske inngrep i verneområdene holdes på et minimumsnivå. I denne sammenheng er det viktig å være bevisst på hvilken signaleffekt ulike tiltak i forbindelse med forskning gir til samfunnet for øvrig. Dette innebærer at søknader om forskningsaktivitet skal vurderes på samme måte som øvrige søknader i verneområdene.

RETNINGSLINJER OG OPPFØGLING

- a) De generelle vernebestemmelsene (landskapet, plante- og dyrelivet og ferdsel) gjelder også for alle former for undervisning, forskning eller vitenskapelige undersøkelser.
- b) Forskning som vurderes å være i konflikt med vernebestemmelsene skal søke forvaltningsmyndigheten om særskilt tillatelse (jfr. vernebestemmelsens § 4). Slik aktivitet skal være i regi av utdannings- eller forskningsinstitusjon. Søknader som viser til god ivaretagelse av følgende punkter (et eller flere) vil bli prioritert:
 - fagområdet har spesiell betydning/relevans for forvaltningen
 - forskningen foregår på ulike aktiviteter der effekten kan ha innvirkning på verneformålet. Viktig her er arealer knyttet til brukssonene.
 - forskningen foregår på tilretteleggingstiltak som reduserer skadevirkninger
 - prosjektene er en del av nasjonale eller internasjonale forsknings- eller overvåkingsprosjekter
 - prosjektene som innebærer samarbeid med det lokale oppsynet
- c) Undervisning og forskning som kan gjennomføres med tilnærmet samme verdi utenfor verneområdene skal kanaliseres dit.

Tiltak

- 1) Det skal utarbeides en prioritert oversikt over fagfelt og – områder som det hadde vært ønskelig med mer kunnskap om. Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten.

5. Økonomi og ressursbruk

Forvaltningen av Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde skal foregå i kommunene Snåsa og Steinkjer. En aktiv forvaltning av et verneområde krever ressurser. Personer skal ta seg av saksbehandling, det skal drives informasjon, oppsyn og utføres tilretteleggingstiltak. Ikke minst skal man holde møter mellom aktørene, gjennomføre befaringer og bygge opp kunnskap og kompetanse.

For å få en god og effektiv forvaltning av verneområdene er det viktig at ambisjonsnivået for forvaltningen står i forhold til tilgjengelige ressurser for forvaltnings- og oppsynsarbeid. Ressurser til saksbehandling må veies opp mot behovet for å se på de store linjene for utvikling i verneområdene. For sterk fokus på enkeltsaker kan lett føre til at man mister det helhetlige perspektivet i verneområdene.

I og med at det er flere aktører involvert i forvaltningen av Skjækra er det spesielt viktig at man er bevisst de ressurser man har til rådighet, samordner disse og foretar en prioritering av hvilke oppgaver som er viktigst. "Forvaltningsutvalg for Skjækra landskapsvernområde" vil

være en sentral møtearena for å samordne ressursbruken mellom kommunene og utføre felles tiltak til beste for verneområdet.

RETNINGSLINJER

- a) Forvaltningsmyndigheten må til enhver tid vurdere hvordan man innenfor tildelte rammer best mulig kan oppnå formålet med verneområdene.
- b) Det skal legges opp til rasjonelle og effektive arbeidsmåter i forvaltningen av verneområdene, samtidig som viktige oppgaver blir behandlet på en grundig måte.

Tiltak

- 1) For å synliggjøre hvilke oppgaver man vil prioritere det kommende året, skal det lages årlige budsjett- og handlingsplaner for forvaltningsorganene sin virksomhet i verneområdene. Planene skal legges fram for "Forvaltningsutvalget for Skjækra landskapsvernområde" for uttalelse. Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten
- 2) Det skal utarbeides felles rutinebeskrivelser for saksbehandling innenfor landskapsvernområdet (hvilke saker krever befarung, hvem skal høres, hvem skal ha kopier av vedtak etc.) Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten.
- 3) Forvaltningsmyndigheten skal registrere ressursbruken i forbindelse med forvaltningen av verneområdet og legge dette fram politisk. Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten.

V. SAKSBEHANDLING

I Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde er forvaltningsmyndigheten delegert til kommunene Snåsa og Steinkjer (jfr delegasjonsbrev fra DN datert 23.05.2006). Klageinstans er Direktoratet for naturforvaltning.

For å få en mest mulig helhetlig forvaltning av landskapsvernområdet er det gjennom forvaltningsplanarbeidet utarbeidet forslag til retningslinjer for saksbehandling. Generelle retningslinjer for forvaltning av verneforskrifter er beskrevet i Direktoratet for naturforvaltning sitt rundskriv av november 2001 "Forvaltning av verneforskrifter." I tillegg er det utarbeidet felles vedtekter som ansvarliggjør et tett samarbeid mellom de to kommunene i utveksling av erfaring, rutiner og felles forståelse for forvaltning og bruk av området (se vedlegg 2).

1. Retningslinjer for saksbehandling

RETNINGSLINJER

1. Søknad om tiltak/dispensasjon fra vernebestemmelsene sendes kommunen der tiltaket skal finne sted/starter.
2. Kommunen forbereder saken henter inn eventuelle råd og nødvendige opplysninger for at saken skal være tilstrekkelig opplyst
3. Kommunen sørger for samordning med eventuelle andre kommuner som blir berørt av saken.
4. Kommunen foretar befarings der det er behov for det. Alle søknader om dispensasjon etter § 3 pkt 1.3. bør befares. Parter som naturlig bør delta i befarings varsles og gis anledning til å delta.
5. Kommunen vurderer saken med bakgrunn i søknad, saksforberedelser og verneforskriften. I forhold til verneforskriften skal det vurderes:
 - om tiltaket er i strid med formålet med vernet
 - om tiltaket er innenfor opplistede tiltak som er forbudt innenfor landskapsvernområdet
 - om tiltaket er innenfor saksområder som forvaltningsmyndigheten kan vurdere å gi tillatelse til i henhold til verneforskrift, sonering og retningslinjer i forvaltningsplanen
6. Kommunen tar en totalvurdering av saken og fullfører saksbehandlingen. Alle vedtak skal:
 - vise til hjemmelsgrunnlag i verneforskriften
 - ha en begrunnelse og vise hvilke faktiske forhold vedtaket bygger på. De reglene vedtaket bygger på, innholdet i disse og problemstillinger rundt de vurderinger som er gjort skal synliggjøres på en slik måte at søker er i stand til å forstå vedtaket.
 - som hovedregel være skriftlig (jfr § 27 i forvaltningsloven)
 - opplyse om klageadgang, opplysning om klagefrist, at klagen skal være skriftlig og hvem som skal ha klagebehandlingen
7. Kommunen sender kopi av alle vedtak til partene i saken og til de med forvaltningsmyndighet i landskapsvernområdet (inkl. Fylkesmannen og DN).
8. I alle vedtak skal det presiseres at det er nødvendig med grunneiers tillatelse.

LITTERATURLISTE

Bade, T-A. (1991): Flerbruksplan. Steinkjer Kommuneskoger Ogndalsbruket. Vedtatt i kommunestyret sak 153/91. Steinkjer kommune.

Bang-Andersen, S. (2003): Southwest Norway at the Pleistocene/Holocene Transition: Landscape Development, Colonization, Site Types, Settlement Patterns. Norwegian Archaeological Review, Vol. 36, No. 1, 2003.

Bjerck, H. B (1994): Nordsjøfastlandet og pionerbosetningen i Norge. Viking LVII, 25-58, Oslo.

Bjørkhaug, H, m.fl. (1998): Kartlegging av lokale bruksinteresser og forvaltning i de foreslåtte verneområdene Verdal-Snåsa-Lierne samt Hartkjølen. Rapport R-7/98. Senter for bygdeforskning.

Direktoratet for naturforvaltning (2001): Områdevern og forvaltning. DN-håndbok nr 17 – 2001.

Direktoratet for naturforvaltning (2001): ”Forvaltning av verneforskrifter”.

Fjellheim, S (1998): Samiske kulturminner innen planområder for nasjonalpark i Nord-Trøndelag, Nordland (Børgefjell) og Sør-Trøndelag (Roltdalen). Rapport nr. 1. 1998. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag.

Gaundal, J. (2002): Bygdaveien. Stien fra Imsdalen til Gaundalen.

Innst.O.nr.64 (1995-1996): Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om statlig naturoppsyn.

Innst.O.nr.69 (1994-1995): Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om statlig naturoppsyn samt endringer i lov om naturvern og lov om viltet.

Innst.S.nr.220 (1995-1996): Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om opptrapping av barskogvernet fram mot år 2000 (Barskogmeldingen).

Innst.S.nr.124 (1992-93): Innstilling fra kommunal- og miljøvernkomiteen om ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge.

Lillemark, A (1999): Nærings- og bruksinteresser innen arbeidsgrensene for nasjonalpark i Lierne. 1999. Lierne kommune.

Karlsen, S. (1998) : Naturverdier innen planområdene for nasjonalpark. Rapport nr. 4. 1998. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag.

Martens, N.(1906) : Skogliv.

Martinsen, G. (1987): Snarefangst i Sørli – En tradisjonsrik attåtning. Semesteroppgave i historie. Universitetet i Trondheim.

Miljøverndepartementet, Kommunenes Sentralforbund, 2001: ”Styrking av det kommunale miljøvernarbeidet. Om ansvars- og myndighetsfordeling på miljøvernområdet.”

Nord-Trøndelag Fylkeskommune (1989) : Nyere tids kulturminner i Lierne kommune.

NOU 1986: Ny landsplan for nasjonalparker.

Nygård, B. O. (1998): Fjell- og myrslåtter i Verdal. Rapport nr. 2. 1998. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag.

Prestbakmo, H. (1998): Konsekvenser for reindrift/samisk næring ved opprettelse av nye nasjonalparker m.v. Rapport nr. 5. 1998. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag.

Rikstad, A. m.fl. (2004): Elvemusling i Nord-Trøndelag. Rapport nr 3-2004. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag.

Statskog (2003) : Reguleringsplan for Andorsjøen naustområde. Storåsen statsallmenning. 2003. Statskog Sør-Norge.

Steinkjer kommuneskoger (2002): 100 år i utvikling. Fra Ogdalsbruket til Steinkjer Kommuneskoger Ogdalsbruket KF.

Stenvik, L. F. (2003): Iron Production in Scandinavian Archaeology. Norwegian Archaeological Review, Vol. 36, No. 2, 2003.

St.meld. nr. 25 (2002-2003): Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand. MD.

St.meld. nr. 19 (2001-2002): Nye oppgaver for lokaldemokratiet – regionalt og lokalt nivå. KRD.

St.meld. nr. 39 (2000-2001): Friluftsliv. En veg til høgare livskvalitet. MD.

St.meld. nr. 62 (1991-1992): Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge. MD.

Universitetet i Trondheim (1983) : Funn og fornminner i Nord-Trøndelag. Lierne kommune I topografisk arkeologisk registrering.

Åsvoll, O. (1998): Fjell- og myrslåtter i Snåsa. Rapport nr. 3. 1998. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag.